

Archeologienota

Roeselare, Wijnendalestraat 171

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Roeselare, Wijnendalestraat 171. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Nikki Zwitter
Ali Jelene Scheers

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2020-0769

Plaats en datum

Gent, 9 december 2020

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1642
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

© BAAC Vlaanderen bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

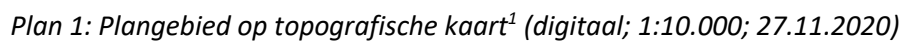
Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding	4
1.4	Huidige situatie en geplande werken	5
1.4.1	Huidige situatie	5
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	7
1.5	Randvoorwaarden	12
2	Bureauonderzoek	13
2.1	Werkwijze en strategie	13
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	13
2.1.2	Onderzoeksvragen	13
2.1.3	Methoden en technieken	13
2.2	Assessment	15
2.2.1	Landschappelijk kader	15
2.2.2	Historisch kader	24
2.2.3	Cartografische bronnen	25
2.2.4	Orthofotografische bronnen	32
2.2.5	Archeologisch kader	37
2.3	Synthese onderzoeksresultaten	41
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	41
2.3.2	Archeologische verwachting.....	41
2.3.3	Synthesepan	43
2.4	Besluit	44
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	44
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	44
2.4.3	Keuze onderzoeksmethode	44
2.4.4	Afbakening onderzoeksterrein	45
3	Samenvatting	47
4	Lijsten.....	48
4.1	Figurenlijst	48
4.2	Plannenlijst	48
4.3	Tabellenlijst	48
5	Bibliografie	49
6	Bijlagen	51
6.1	Inplantingsplan	51
6.2	Doorsnede magazijn	51
6.3	Doorsnede wadi	51

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Roeselare, Wijnendalestraat 171		
Ligging	Wijnendalestraat 171, deelgemeente Beveren, gemeente Roeselare, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Gemeente Roeselare, Afdeling 5/Beveren, Sectie C, 1105S		
Coördinaten	Noordwest:	x: 62655,41	y: 185260,38
	Noordoost:	x: 62793,62	y: 185235,06
	Zuidwest:	x: 62710,21	y: 184799,00
	Zuidoost:	x: 62946,90	y: 184826,78
Oppervlakte plangebied	80 744 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	16 172 m ²		
Kartering gewestplan	1002 – Gebieden voor milieubelastende industrieën		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2020-0769		
Bureauonderzoek	Projectcode	2020H129	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba (OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)	
	Betrokken actoren	Nikki Zwitter (archeoloog) Ali Jelene Scheers (archeoloog)	

BAAC Vlaanderen Rapport 1642

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 27.11.2020)

² AGIV 2020b

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (nieuw magazijn, wadi, groenzone, verharding en riolering) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Roeselare, Wijnendalestraat* bedraagt ca. 80 744 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 16 172 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden

geen archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

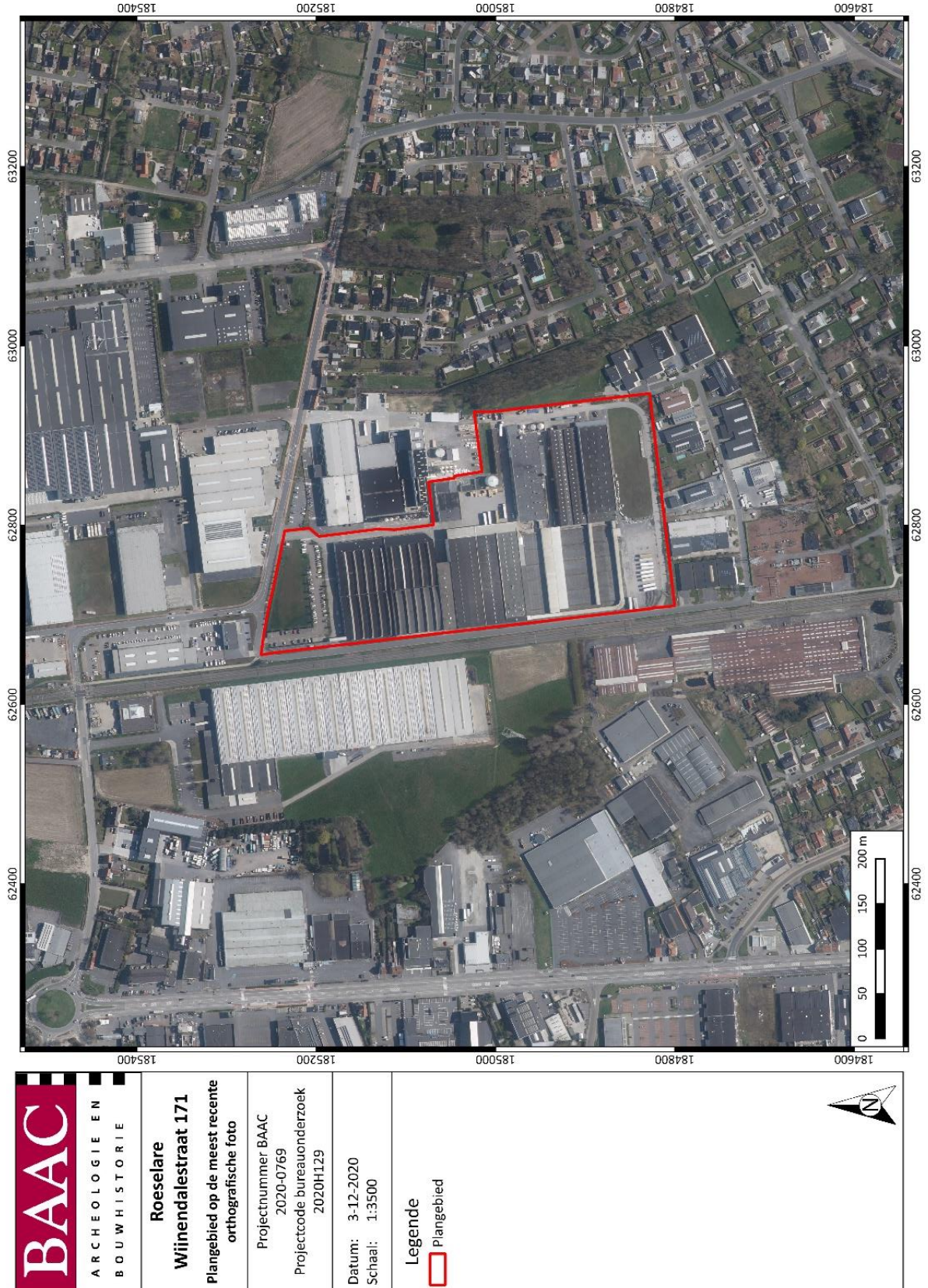
Aangezien het plangebied in gebied voor milieubelastende industrieën ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 5000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Aan de hand van de meest recente orthofoto (Plan 3) is vastgesteld dat het plangebied momenteel een typisch industriële invulling heeft. Het grootste deel van het plangebied bestaat uit fabrieksgebouwen van het bedrijf Carpenter Belgium, de overige oppervlakte is ingevuld met verharding en parkeerplaatsen. Enkel in het noorden en het zuidoosten van het plangebied zijn kleine zones met groen te zien. De zone van de geplande ingreep is in de huidige situatie nog steeds bebouwd en verhard.

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020.

Plan 3: Plangebied op orthofoto⁴ (digitaal; 1:1; 03.12.2020)

⁴ AGIV 2020e

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

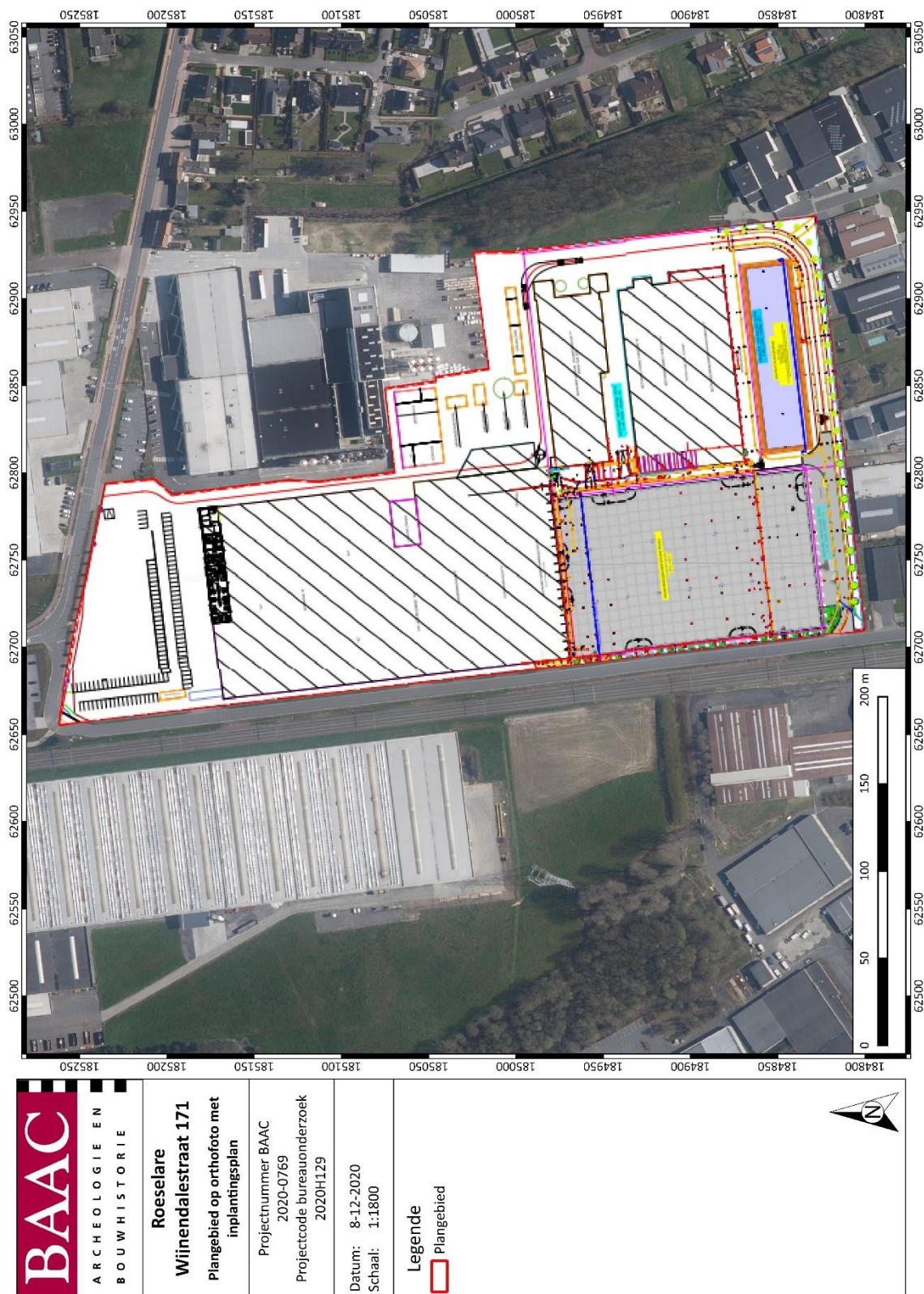
Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een nieuwe magazijn en wadi (Plan 4 en Plan 5). De werken omvatten het zuidelijk deel van het plangebied.

Ten zuiden en ten westen van het magazijn wordt een groenzone aangelegd met een onderhoudsstrook braakliggend terrein en verhardingszones. Tevens wordt een nieuwe rioleringsstelsel aangelegd aan het magazijn die naar de wadi toeloopt (Figuur 1 en bijlage 6.1). Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven. Bij deze werken worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Het nieuwe magazijn wordt in het zuidwesten van het terrein gebouwd, op de locatie van een bestaand magazijn. Het magazijn heeft een oppervlakte van 13 077,25 m², de bovenkant van de vloer van het magazijn komt op 25,33 m +TAW te liggen. Het niveau van de onderkant van de vloer komt op 24,68 m +TAW, wat maakt dat de vloerplaat een dikte van 65 cm zal hebben. Het vloerniveau van het huidige magazijn ligt op 25,25 m +TAW. De vloer van de nieuwbouw komt dus lager te liggen dan dat van de actuele bebouwing. De vloer bestaat uit een naadloze staalvezelversterkte betonvloer van 23 cm dik, een laag zuiverheidsbeton van 10 cm en een fundering uit betonpuin van 30 cm. De vloer wordt geïsoleerd met foamchape. Over de breedte van het magazijn worden vier betonnen kolommen neergezet. Deze pilaren raken een betonnen blok van 90 cm op 24,05 m +TAW. Deze blok staat weer op twee betonnen steunen van 68 cm lang, het diepste punt komt op 22,47 m +TAW. Dit zorgt voor een verstoringsdiepte van 2,83 m ten opzichte van het maaiveld (Figuur 2 en bijlage 6.2). De groenzone en verharding langs het gebouw geeft een bodemverstoring van 25 cm ten opzichte van het maaiveld. Voor het nieuwe rioleringsstelsel is de maximale verstoringsdiepte 2,50 m.

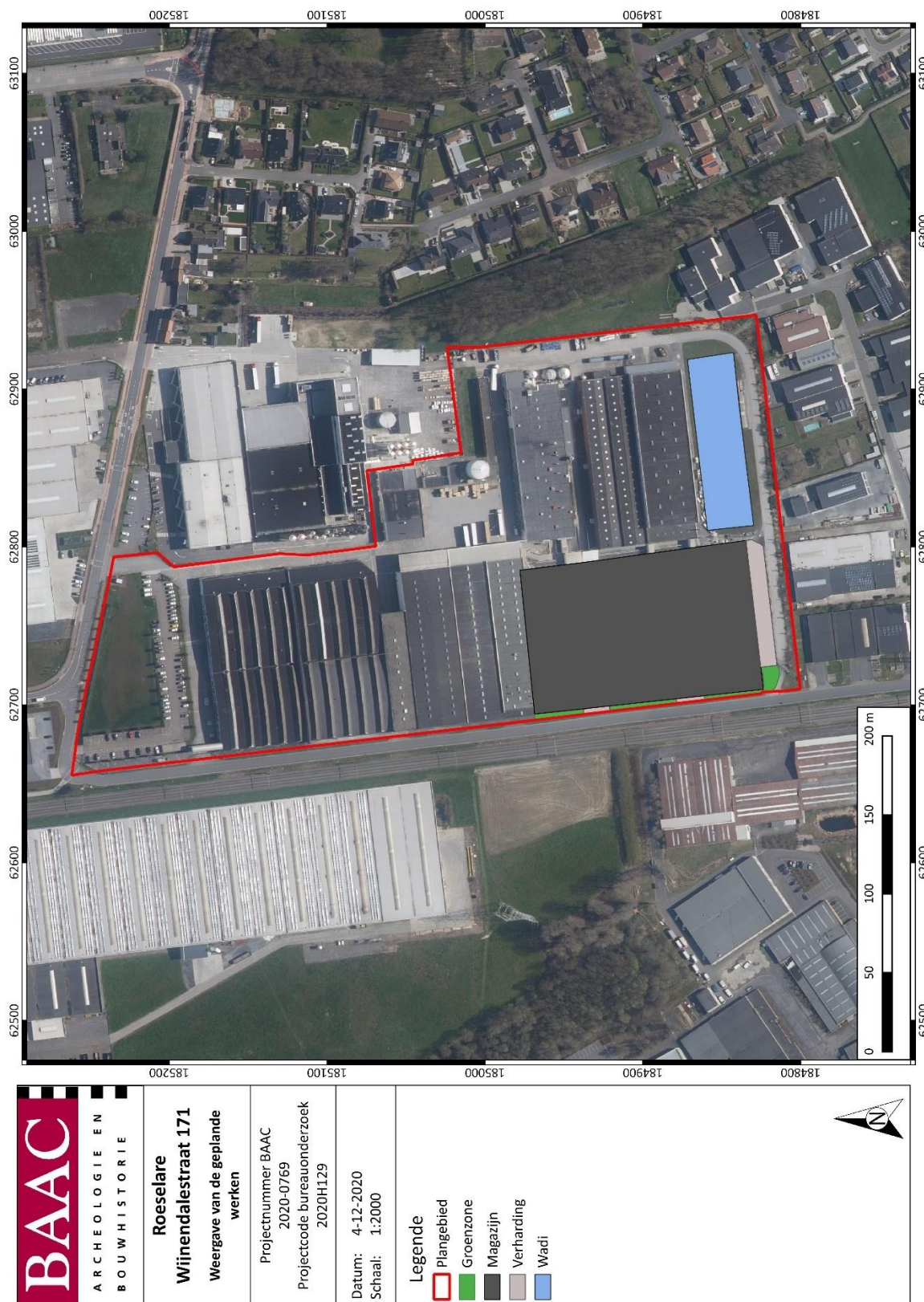
De wadi komt in het zuidoosten van het terrein te liggen. De locatie van de toekomstige wadi is op dit moment verhard. De wadi heeft een oppervlakte van 2523 m², de maximale waterdiepte is 0,30 m, het infiltratievolume omvat 757 m³. Ten westen van de wadi wordt een hemelwaterput met een inhoud van 20.000 L aangelegd. Aan de oostkant komt tevens een put met een inhoud van 20.000 L om de overloop van het water op te vangen, met vertraagde afvoer. De overloop wordt hier aangesloten op de reeds bestaande riolering op de site. De waterputten hebben een diepte van 2,70 m. De wadi bestaat uit een aarden berm (talud) met aan de zijkant steenfragmenten om het opspattende water tegen te gaan. Het maaiveld naast de wadi ligt op 24,57 m +TAW. De onderkant van de bodem van de wadi komt op 24,07 m +TAW. Wat 0,50 m onder het maaiveld zal komen te liggen (Figuur 3 en bijlage 6.3).

Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁵ op orthofoto⁶(digitaal; 1:1; 04.12.2020)

⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

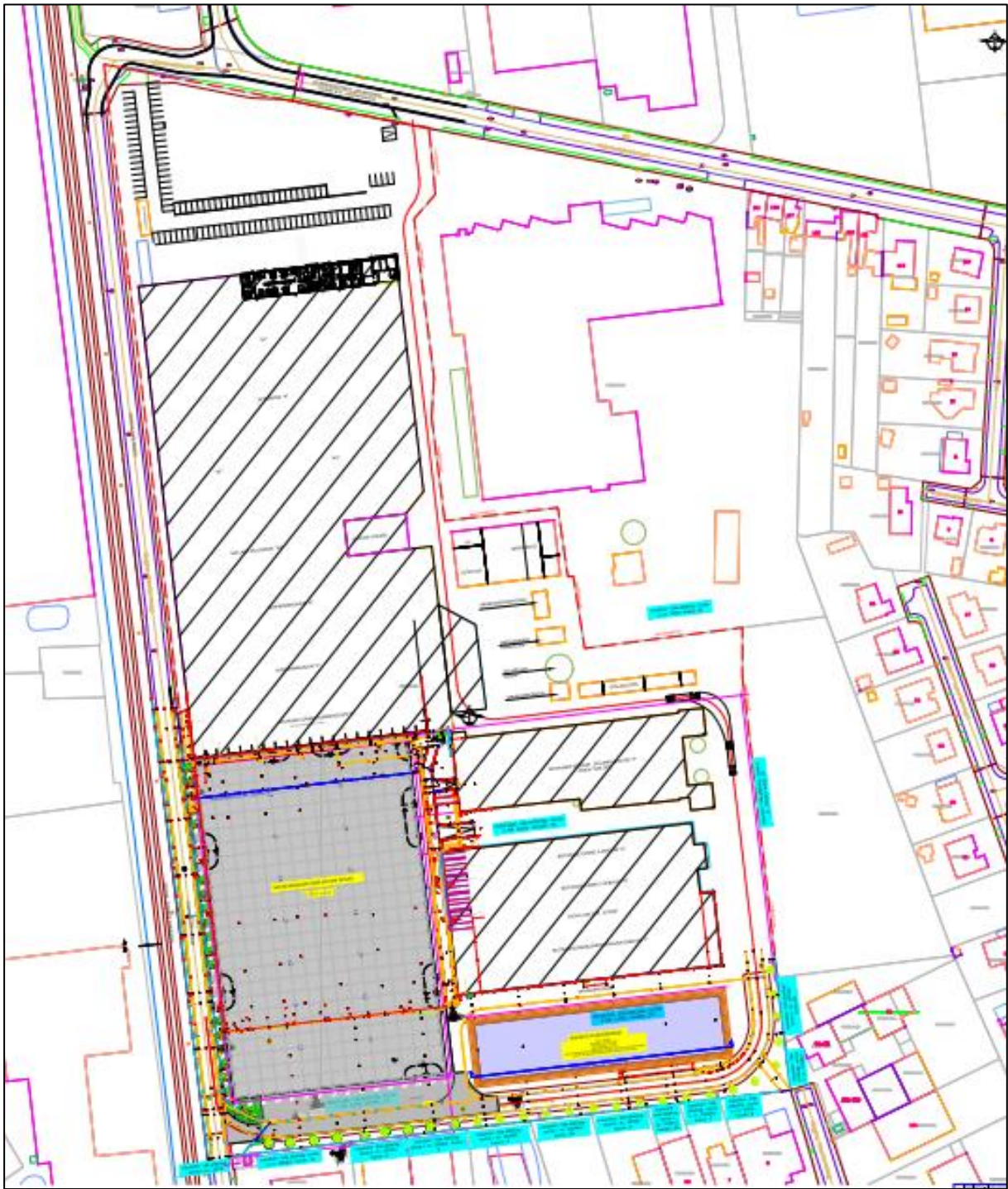
⁶ AGIV 2020e

Plan 5: Plangebied met weergave van de geplande werken⁷ op orthofoto⁸ (digitaal; 1:1; 04.12.2020)

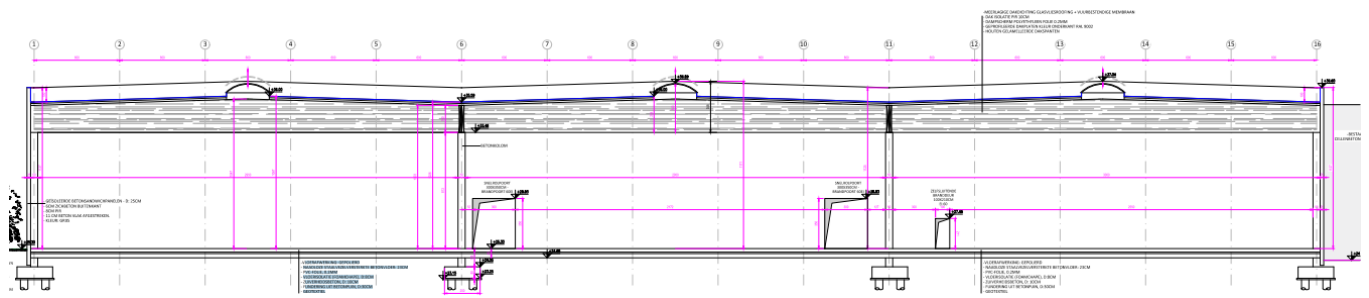
⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁸ AGIV 2020e

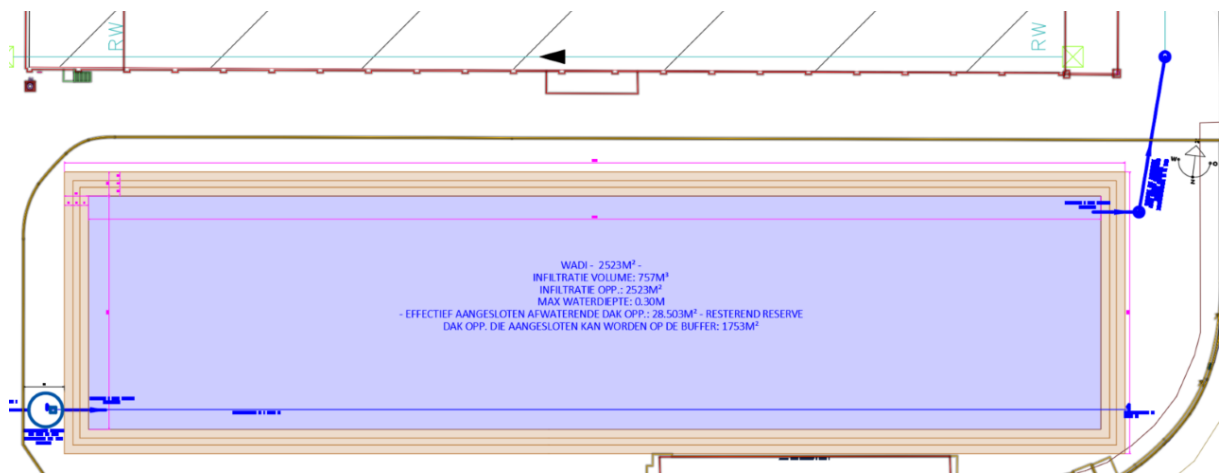

Figuur 1: Inpantinsplan⁹

⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 2: Doorsnede van het nieuwe magazijn¹⁰

Figuur 3: Grondplan van de nieuwe wadi¹¹

¹⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Impactanalyse

Door de geplande werken zullen verschillende ingrepen plaatsvinden met elk een aparte verstoring. Voor de geplande werken dient ook een veiligheidsbuffer van ca. 20 cm in acht genomen te worden. Tabel 1 geeft een overzicht weer van de verstoringdiepte en oppervlakte van iedere ingreep. Samengevat zijn de volgende geplande bodemingrepen potentieel destructief voor mogelijk aanwezig archeologisch erfgoed in het bodembestand:

Ingreep	Diepte (m)	Oppervlakte (m ²)
Nieuw magazijn met betonkolommen	2,83	13.077,25
Wadi	0,50	2523
Waterputten	2,70	Beperkte omvang
Groenzone	0 - 25	528,53
Verharding	0 - 25	946
Rioleringsstelsel	2,50	Beperkte omvang

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat er nog gebouwen op het terrein staan die moeten worden gesloopt, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na de sloop van de gebouwen, uitgevoerd dient te worden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart

- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart
- Topografische kaarten van het ministerie van openbare werken en wederopbouw (1950-1970)

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessment

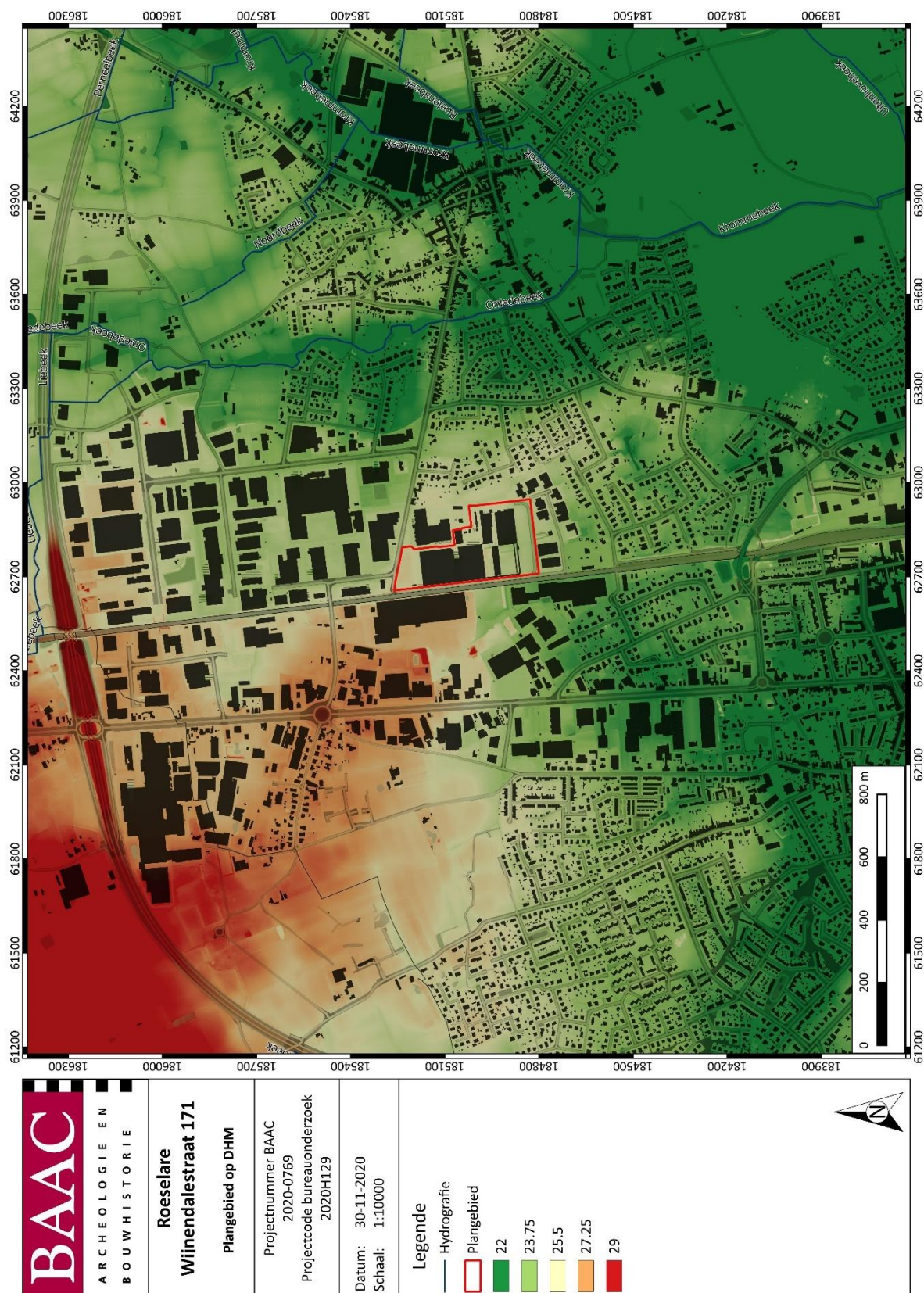
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

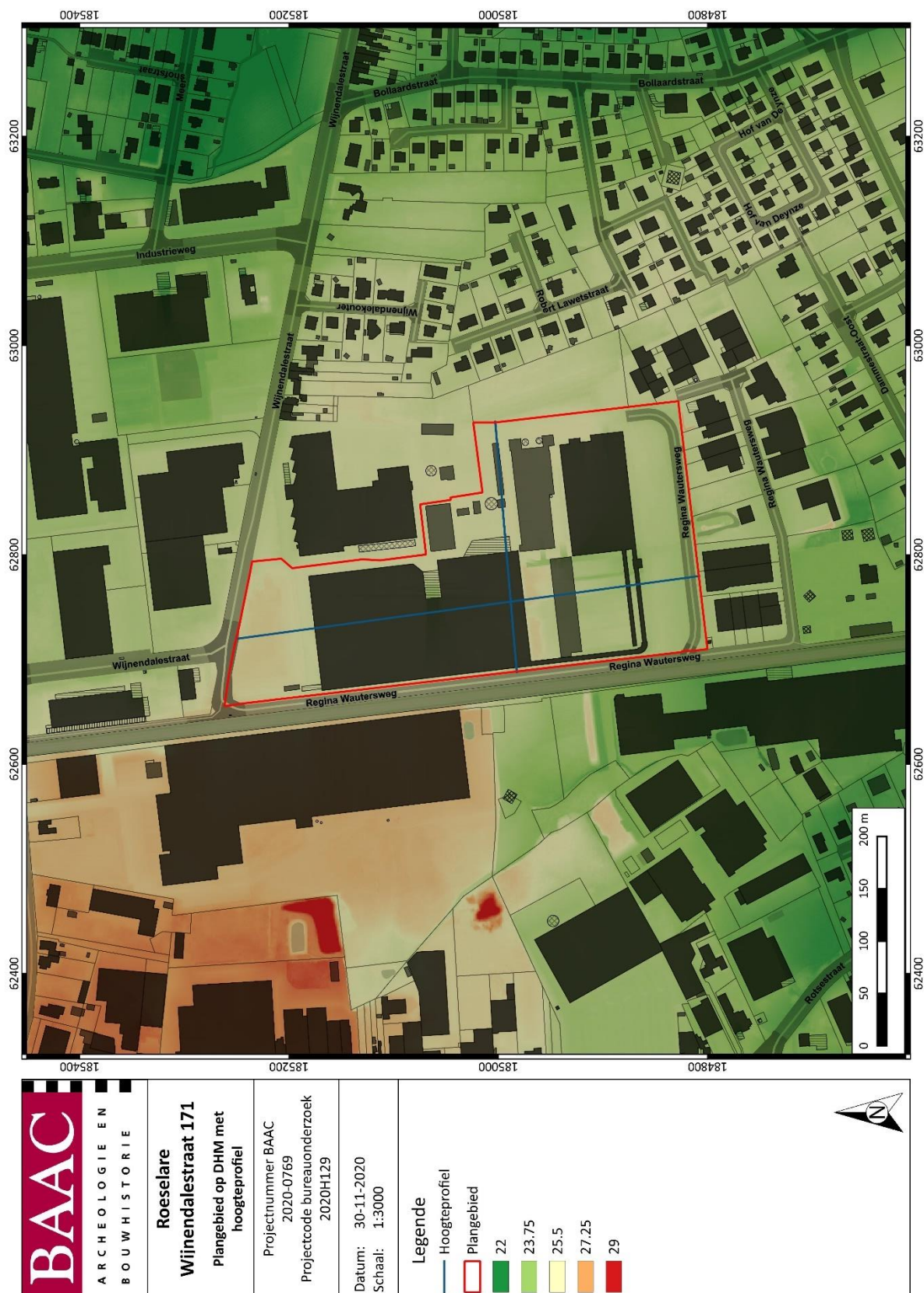
De exacte locatie van het plangebied 'Roeselare, Wijnendalestraat 171' is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied is gelegen aan de Wijnendalestraat, dewelke rechtstreeks vanuit het dorpscentrum van Beveren naar het westen toe loopt. Ten noorden van het plangebied, op 1 km in vogelvlucht, loopt de grote ringweg rond Roeselare (R32). Op een kleine 400 m ten westen van het plangebied loopt de Brugsesteenweg, die Roeselare via Torhout met Brugge verbindt. Tussen de Brugsesteenweg en het plangebied loopt de spoorweg tussen Roeselare en Brugge. Deze spoorweg bevindt zich net naast het plangebied. Ten zuiden van het plangebied bevindt het stadscentrum van Roeselare zich op 2 km in vogelvlucht. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit industrie in het noorden en westen, en uit residentiële woonwijken in het oosten en zuiden.

In de ruime omgeving van het projectgebied is het landschap licht golvend tot golvend en bestaat het uit verschillende plateaus waarvan de toppen schommelen tussen 40 m en 50 m +TAW (infra). Het plangebied zelf is vrij vlak en kent een hoogte van rond 24 m +TAW.

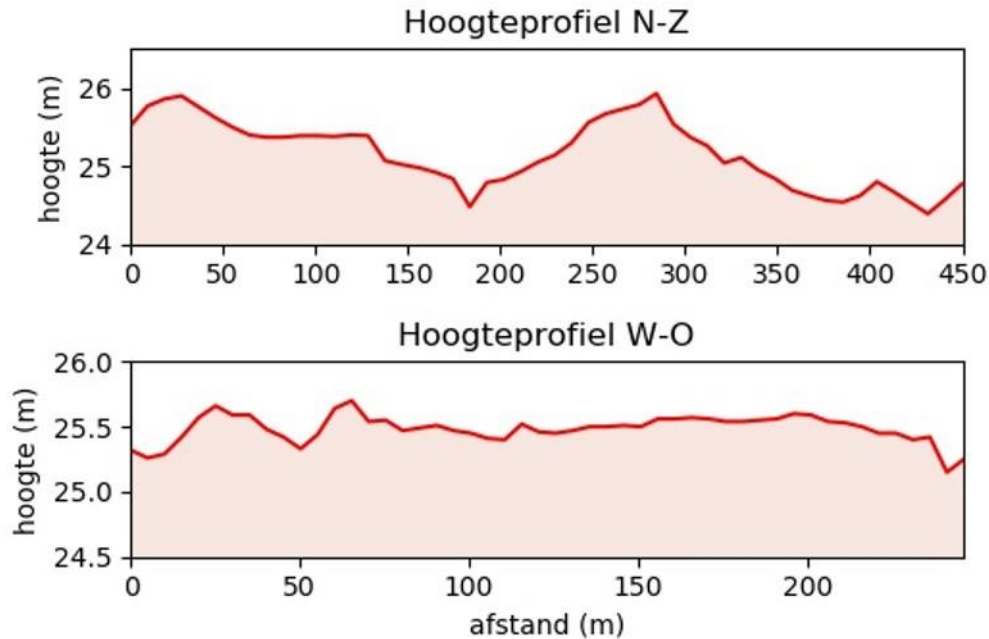
Plan 6: Plangebied op het DHM met waterwegen¹² (digitaal; 1:1; 30.11.2020)

¹² AGIV 2020a

Plan 7: Plangebied en hoogteverloop op het DHM¹³ (digitaal; 1:1; 30.11.2020)

¹³ AGIV 2020a

Figuur 4: Hoogteverloop van het plangebied

Landschappelijke situering

Een geomorfologische kaart is voor dit gebied niet beschikbaar. In de ruime omgeving van het projectgebied is het landschap licht golvend tot golvend en bestaat het uit verschillende plateaus waarvan de toppen schommelen tussen 40 m en 50 m +TAW. De voornaamste plateaus zijn het plateau van Torhout–Wijnendale (51 m +TAW), het plateau van Lichtervelde–Hoogdele (49 m +TAW, gelegen op 2 km ten noordwesten van het projectgebied) en de heuvelrij van Klerken–Staden en Geluveld (45 m +TAW). Het plateau van Lichtervelde–Hoogdele en de heuvelrij van Klerken–Staden en Geluveld vormen de scheidingskam tussen het IJzer- en het Leiebekken. Het projectgebied behoort tot de Leiebekken. De belangrijkste rivier in dit bekken is de Mandel. Op 610 m ten oosten van het projectgebied stroomt de Onledebeek terwijl de Mandel op 1500 m ten zuidwesten stroomt. Op 1630 m ten zuidwesten stroomt ook de Sint-Amandsbeek, al is die voor een groot deel ingebuisd.

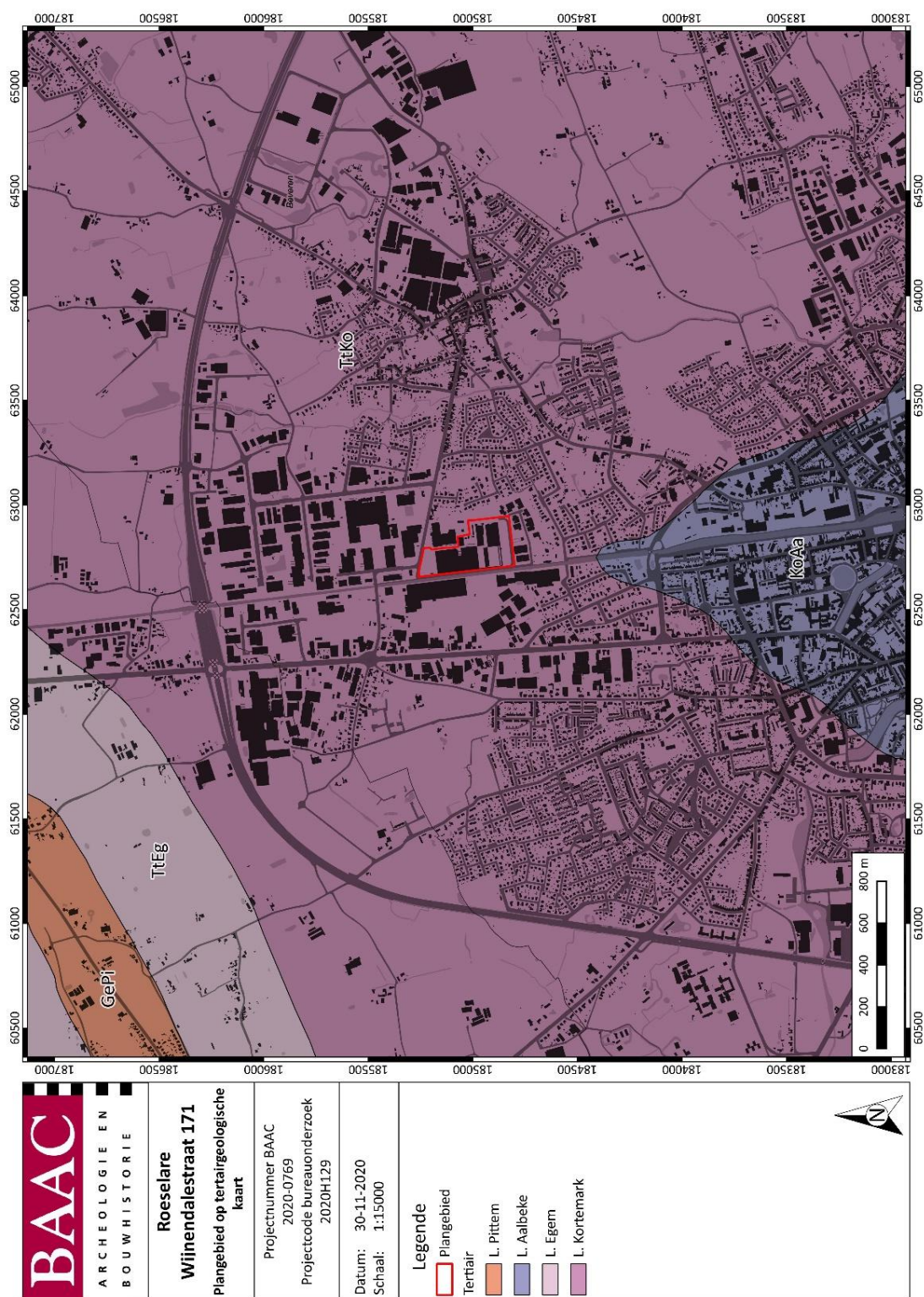
Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van het Lid van Kortemark dat deel uitmaakt van de Formatie van Tielt. Het Lid van Kortemark wordt gekenmerkt door grijze tot groengrijze klei tot silt, afgewisseld met dunne banken zand en silt. Op basis van geologische boringen in de nabijheid van het projectgebied wordt het Tertiaire niveau afgedekt met een 8 tot 10 m dik Quartair dek.¹⁴

Quartair

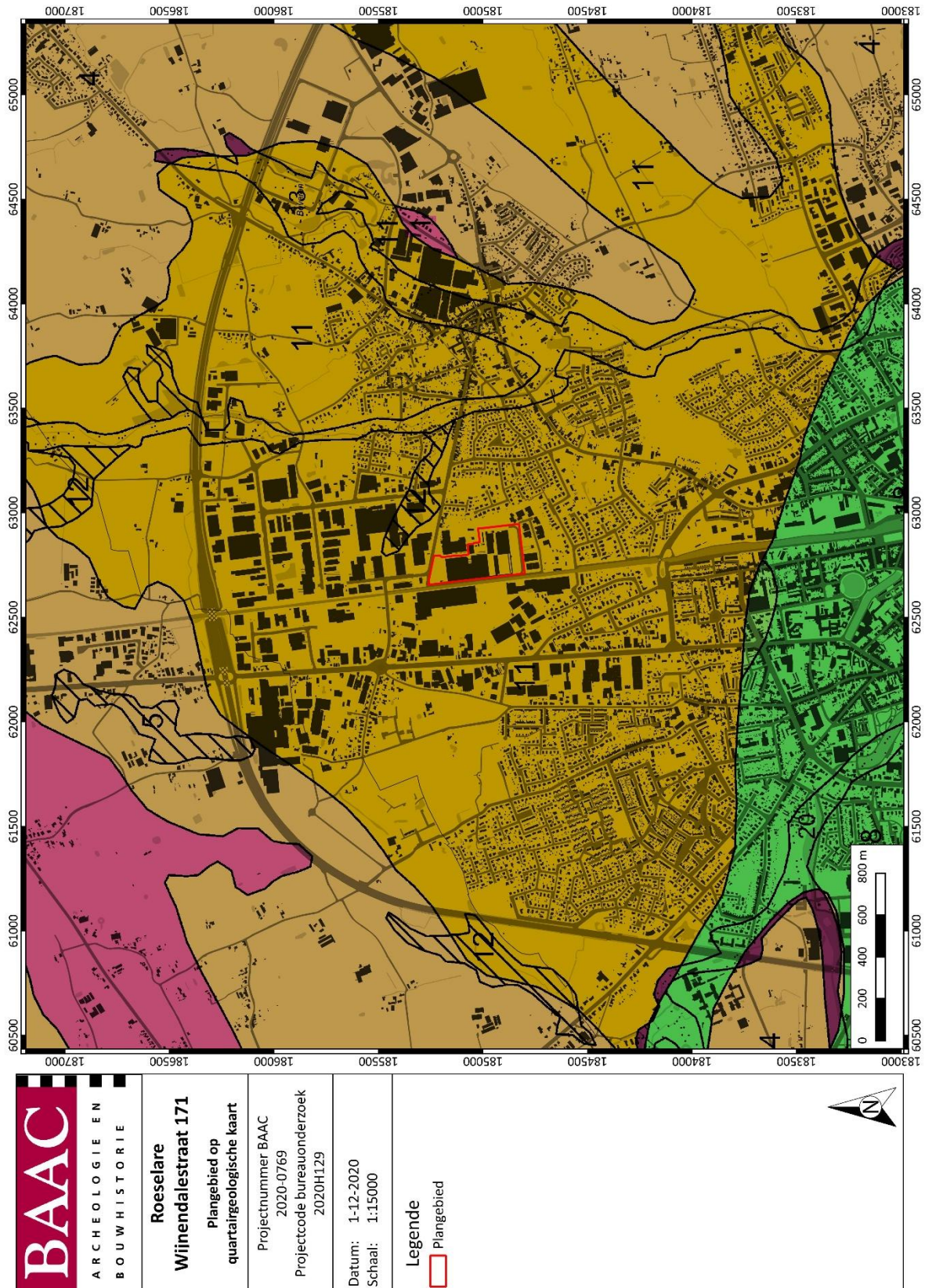
Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als profieltype 11. Dit profieltype kenmerkt zich door continentale afzettingen tijdens het Weichseliaan. Het bestaat uit zandige tot zandlemige eolische afzettingen met mogelijk een alternatie van zand- en siltlagen. Daarnaast komen hellingsafzettingen en lokale fluviaie afzettingen die variëren van kleiig tot zandig.

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2020a

Plan 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart¹⁵ (digitaal; 1:50.000; 30.11.2020)

¹⁵ DOV VLAANDEREN 2020c

Plan 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000¹⁶ (digitaal; 1:50.000; 01.12.2020)

¹⁶ DOV VLAANDEREN 2020d

Figuur 5: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁷

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied verdeeld in vijf verschillende bodemtypes, waarvan Pcc het grootste aandeel inneemt in het plangebied.

- **Pcc:** Matig droge, lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. De bouwvoor is grijsbruin, 25-30 cm dik en goed humeus. Bij de gedegradeerde eenheden met verbrokkelde textuur B, werd bij de incultuurname een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogene, goed humeuze Ap, waaronder een bruingele overgangshorizont van 20-30 cm dik voorkomt. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80 cm. Veel Pcc-gronden zijn beïnvloed door de Tertiaire onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen. Zoals alle matig droge lichte zandleemgronden zijn deze bodems gemakkelijk te bewerken en weinig beperkt. De waterhuishouding is gunstig maar de bodems met een klei of klei-zand substraat kunnen een lichte wateroverlast vertonen in de winter.
- **Lfp(o):** Zeer natte zandleembodem zonder profiel. De Lfp-serie kenmerkt zeer natte, zeer sterk gleyige, colluviale of alluviale grondwatergronden met reductiehorizont, welke begint op 40-80 cm. De humeuze bovengrond is normaal ongeveer 25 cm dik, soms meer ontwikkeld (. . . p2). Intense roestverschijnselen komen voor. De zwak humeuze overgangshorizont van het gereduceerde materiaal is bleekgrijs en vertoont roestverschijnselen. De reductiehorizont is blauwgrijs, uitzonderlijk komt een bedolven textuur B voor onder het colluvium (p(c)), in andere gevallen wordt het profiel zandiger (. . . z) of zwaarder (. . . y) met de diepte. De Lfp-bodems worden algemeen overstroemd in de winter en blijven nat in de zomer. Ze worden meestal als hooiweiden uitgebaat.
- **Pdc:** Matig natte lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. Bij deze matig natte (soms matig droge) bodems op lichte zandleem is de humeuze bovengrond homogeen en goed ontwikkeld grijsbruin en gemiddeld 30 cm dik. De verbrokkelde textuur B is zwak ontwikkeld en begint op 40-60 cm. Deze bodems zijn te nat in de winter, soms iets te droog in de zomer. De Pdc-gronden zijn geschikt voor alle akkerbouw en goed voor weide. De bodems komen vooral voor in depressiegebieden van het lichte zandleemgebied.

¹⁷ DOV VLAANDEREN 2020d

- **PdP:** Matige natte lichte zandleemgronden. Met verbrokkelde humus en / of ijzer B horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen de 40 en 60 cm diepte. Deze gronden zijn te nat in de winter en soms iets te droog in de zomer. Geschikt voor weiland en mits drainering geschikt voor alle akkerteelten.
- **Sbc:** Droge lemige zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze modale droge lemige zandgronden hebben een bouwvoor van 20-30 cm dik en deze bouwvoor heeft een grijsbruine kleur. Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. De bodems hebben een gunstige waterhuishouding in de winter, maar zijn zeer droogtegevoelig in de zomer.

Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁸ (digitaal; 1:20.000; 01.12.2020)¹⁸ DOV VLAANDEREN 2020b

2.2.2 Historisch kader¹⁹

De prestedelijke kern van Roeselare is ontstaan op het kruispunt van de twee Romeinse heirbanen of *diverticula* Bavai-Rijsel-Menen-Roeselare-Brugge-Aardenburg en Doornik-Kortrijk-Wijnendale-Oudenburg. Het gebied wordt bevoeid door de Mandel en de St.-Amandsbeek. Roeselare ontwikkelt zich geleidelijk van een Romeinse villa over een vicus naar een kleine stedelijke kern.

De geschreven geschiedenis begon wanneer Roeselare in 822 voor het eerst vermeld werd als “Roslar” in een oorkonde waarin Lodewijk de Vrome het gebied schonk aan de Sint-Pietersabdij van St-Amand-les-Eaux in Noord-Frankrijk. Roslar zou een Germaanse oorsprong hebben en ‘bosachtig moerassig terrein’ betekenen.

In 957 gaf Boudewijn III de Jongere toelating om de stad te versterken tegen de invallen van de Noormannen. Vermoedelijk gaat het om ’s Gravenwal, een versterkte woning die gebouwd werd op een omwalde motte nabij de Sint-Michielskerk. Hetzelfde charter verschaftte ook het privilege tot het houden van een wekelijkse markt.

Intussen ontwikkelden de landelijke kernen zich tot dorpsgemeenschappen. Zo werd Beveren voor het eerst vermeld in 1011 als Bebrona, en uit 1116 dateren de oudste vermeldingen van Rumbeke en Oekene (Hocana). Deze dorpjes lagen verspreid rondom Roeselare, dat circa 1250 het stadsrecht kreeg van Margaretha van Constantinopel. De stad kreeg een hal met belfort op het marktplein, een eigen zegel en eigen stadsfinanciën.

In de 14de en 15de eeuw fungeerde Roeselare als centrum van de weefnijverheid, maar stilaan was er een geleidelijke recessie wegens de prijzenslag met de omringende concurrerende steden. In 1488 werd een groot deel van de stad verwoest door de huurlingen van Maximiliaan van Oostenrijk, waarbij onder andere de stadshal, het belfort en de Sint-Michielskerk vernield werden. Rond 1500 werden de verwoeste gebouwen heropgebouwd.

De 16de eeuw was een onrustige periode door het strenge Spaanse bewind en het verzet daartegen, met brandstichtingen, vernielingen, belastingheffingen, invallende roversbendes, en in de tweede helft van de 16de eeuw in toenemende mate ook religieuze conflicten. Door het uitbreken van de 80-jarige Oorlog in 1568 verlieten heel wat ambachtslieden de streek om zich te vestigen in de Noordelijke Nederlanden, Duitsland en Engeland. De lakennijverheid in de stad verdween bijna geheel.

In het begin van de 17de eeuw was er een periode van relatieve rust onder Albrecht en Isabella. De linnennijverheid werd opgestart, maar door de Frans-Spaanse oorlogen bleef een echte economische heropleving uit. De eerste decennia van de 18de eeuw zorgden voor een heropbloei en de linnenproductie schoot de hoogte in. In het begin van de 19de eeuw volgde een geleidelijke recessie in de linnenweverij omdat deze huisnijverheid niet opgewassen was tegen de concurrentie van het mechanisch gesponnen garen uit Engeland. Deze mechanisatie leidde in de tweede helft van de eeuw tot de bouw van fabrieken aan waterspaarbekkens, wat dan weer zorgde voor een grote bevolkingsaan groei en een sterke uitbreiding van de stad.

Tijdens WO I bevond Roeselare zich in het Duitse “Etappengebiet” met aan de westelijke stadsgrens de “Flandernstellung”. Ondanks de nabijheid van het front kende de stad slechts beperkte verwoestingen tot juli 1917, toen het Brits offensief zorgde voor een toename van het aantal luchtbombardementen met als gevolg de verwoesting van het arsenaal. Tijdens WO II ondervond de stad weinig schade.

¹⁹ Voornamelijk uit INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2020, ID 120731

In 1965 kwam er een fusie tussen de gemeenten Roeselare en Beveren, en in 1977 werden daar ook nog de gemeenten Oekene en Rumbeke aan toegevoegd.

Over het onderzoeksgebied zelf is op historisch vlak niets bekend. Daarvoor moet men zich baseren op historische kaarten die teruggaan tot in de 18de eeuw.

2.2.3 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart²⁰ (Plan 11) is te zien dat het plangebied gekarteerd is als akkerland. Van west naar oost loopt er dwars door het midden van het plangebied een weg. In het westen, net binnen het plangebied, ligt een gebouw aan deze weg. Verder loopt in het zuidwestelijk deel van het projectgebied een grenslijn. Buiten het plangebied zijn meer gebouwen in de omgeving op te merken, al is de omgeving toch ook voornamelijk gekarteerd als akkerland doorsneden door wegen. Ten zuidoosten van het plangebied, op een kleine 300 m, bevindt zich een molen. Verder in de omgeving is de Brugsesteenweg aangeduid als “Chaussee de Rousselaere”. Op ongeveer 1 km van het plangebied ligt het plaatsje Beveren.

Atlas der Buurtwegen (ca 1840)

Op de Atlas der Buurtwegen²¹ (Plan 12) is weinig gedetailleerd maar op deze kaart is te zien dat de weg die door het midden van het plangebied liep op de Ferrariskaart hier noordelijker gelegen is in het plangebied. In het midden van het plangebied loopt een grenslijn op deze kaart. In noordwestelijk deel van het projectgebied ligt een gedeelte van een gebouw in het plangebied. Verder worden de percelen met perceelsnummers weergegeven.

Vandermaelen (1846-1854)

Ter hoogte van het plangebied worden op de Vandermaelenkaart²² (Plan 13) slechts enkele details weergegeven. Binnen het plangebied is geen bebouwing zichtbaar. De weg die door het noordelijk deel van het gebied loopt wordt wel weergegeven. Binnen het plangebied is een stuk weiland te zien en enkele kleine zones bosgebied. Ten westen van het plangebied is een spoorweg afgebeeld, deze komt vandaag de dag nog voor. Tevens is op deze kaart een grenslijn te zien.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten²³ (Plan 14) geven ter hoogte van het plangebied de opdeling van de percelen aan. Tevens is op deze kaart in het noorden van het plangebied een weg zichtbaar. Op deze kaart is af te lezen dat het om de Wynendaelstraat gaat, de huidige Wijnendalestraat. Verder worden op deze kaart in het noordwesten van het plangebied gebouwen afgebeeld. Tevens is ten westen van het projectgebied de spoorweg naar Kortrijk weergegeven. Op deze kaart wordt de huidige Brugsesteenweg vermeld als ‘de weg naar Brugge’.

Topografische kaart (1950-1970)

Op de topografische kaart van het ministerie van openbare werken en wederopbouw (Plan 15)²⁴ geeft een gelijkaardige situatie weer qua infrastructuur. De Wijnendalestraat loopt nu ten noorden van het

²⁰ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

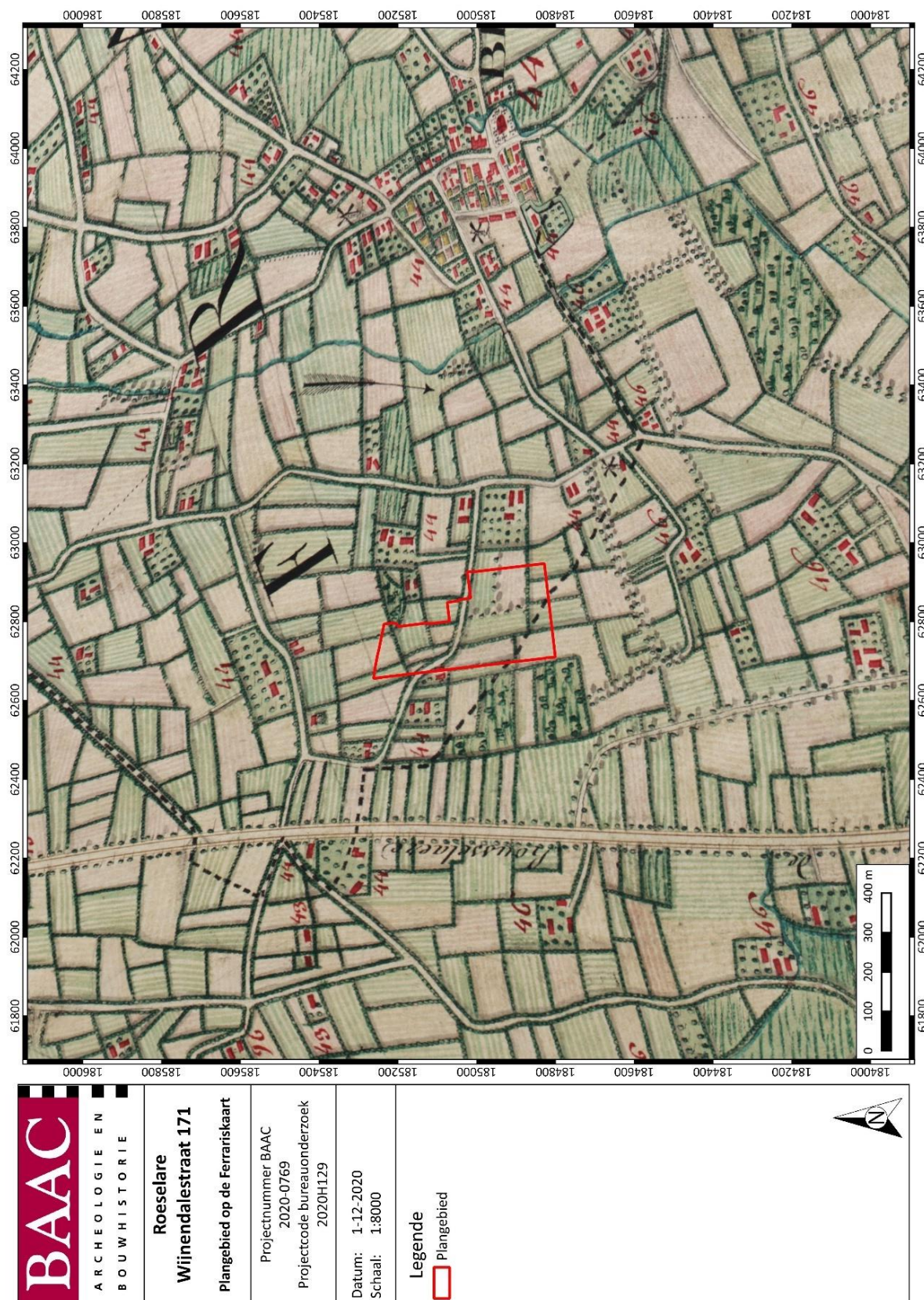
²¹ GEOPUNT 2020c

²² GEOPUNT 2020c

²³ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

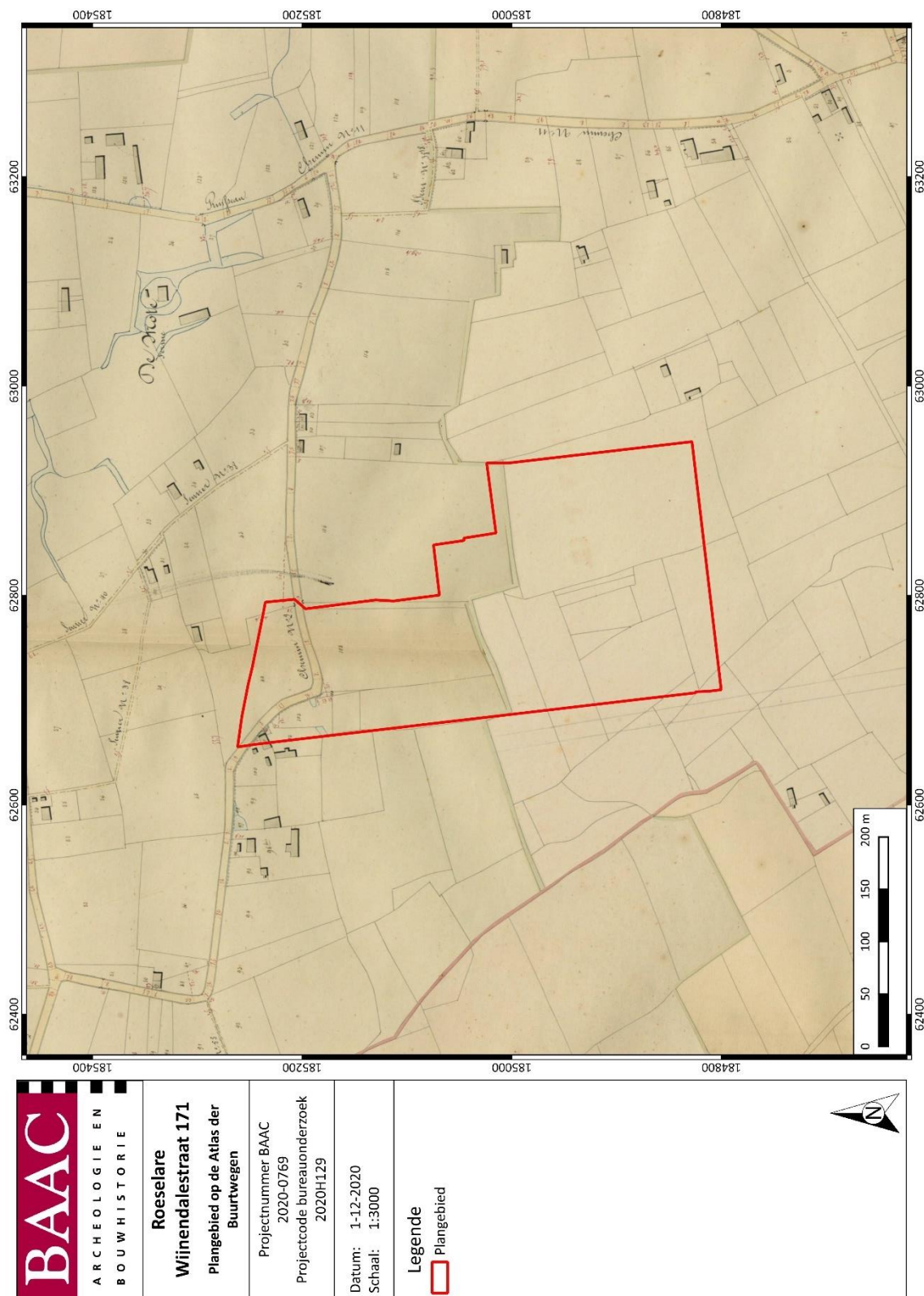
²⁴ GEOPUNT 2020e

plangebied en is nu een rechte weg. Binnen het plangebied wordt op deze kaart ook bebouwing weergegeven. Tevens is de spoorweg en de Brugsesteenweg afgebeeld. De omgeving van het plangebied toont op deze kaart meer bebouwing met hier en daar nog landbouwgronden.

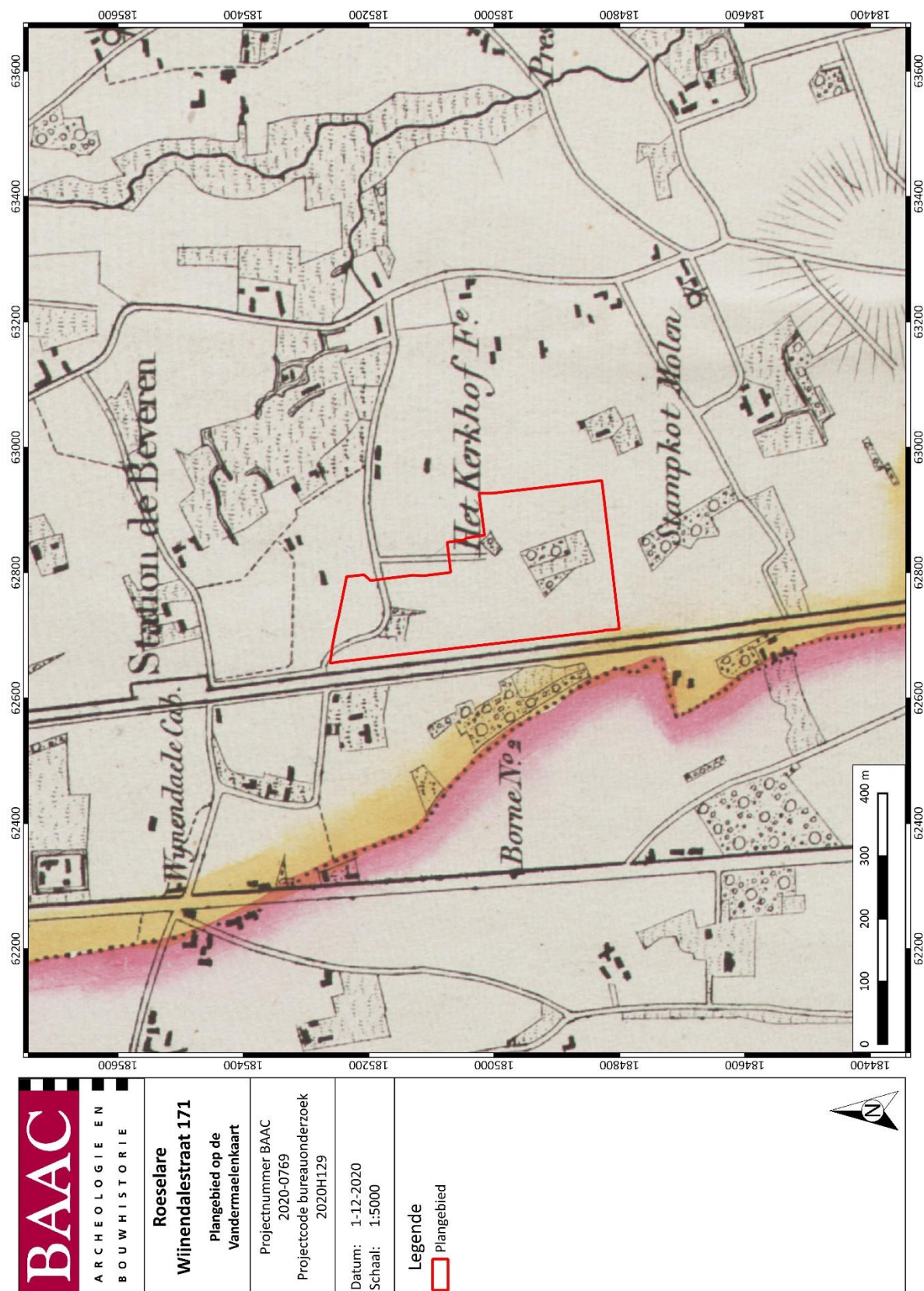
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart²⁵ (analoog; 1:25.000; 01.12.2020)

²⁵ GEOPUNT 2020b

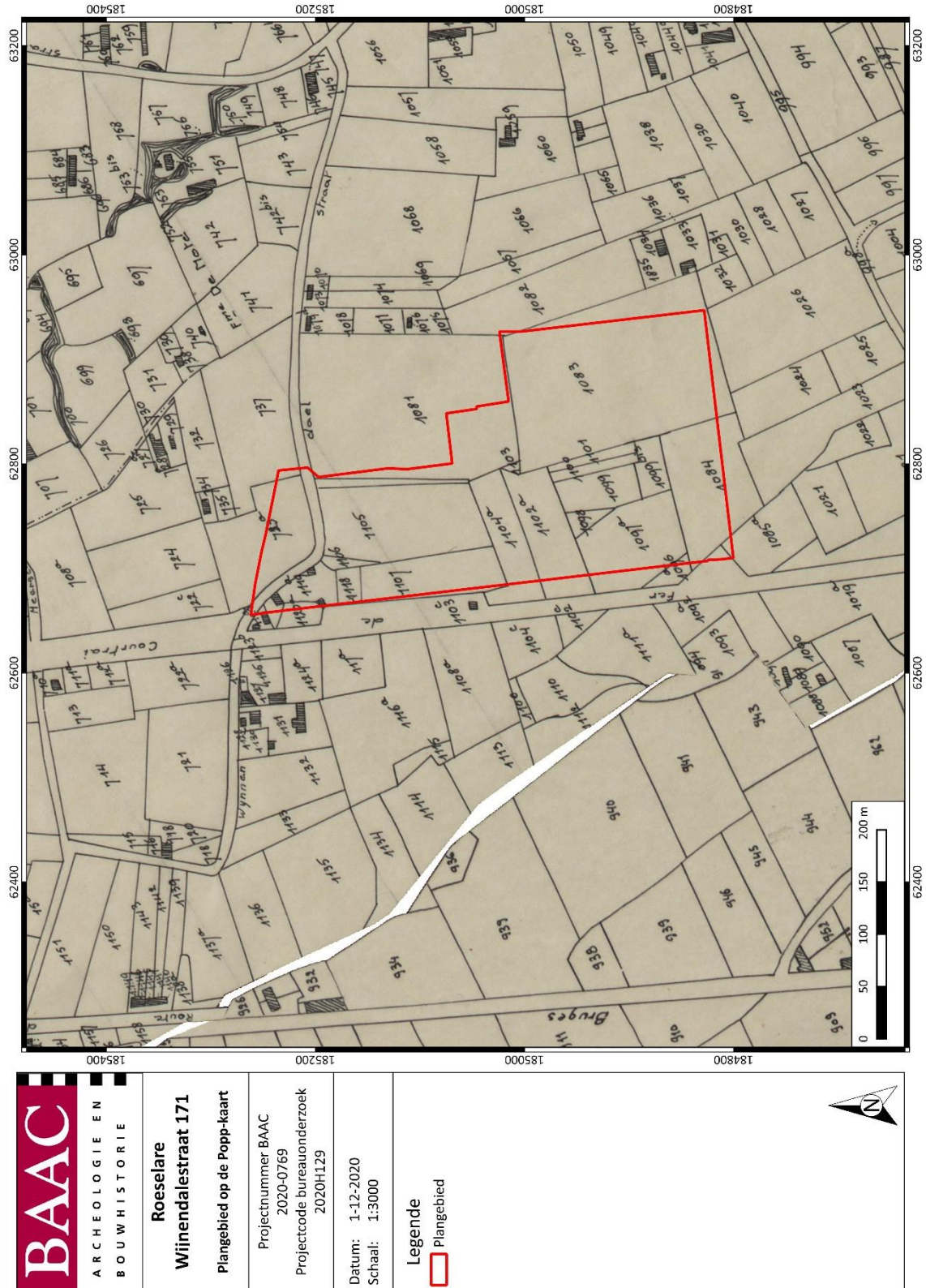
Plan 12: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²⁶ (analoog; 1:2500; 01.12.2020)

²⁶ GEOPUNT 2020a

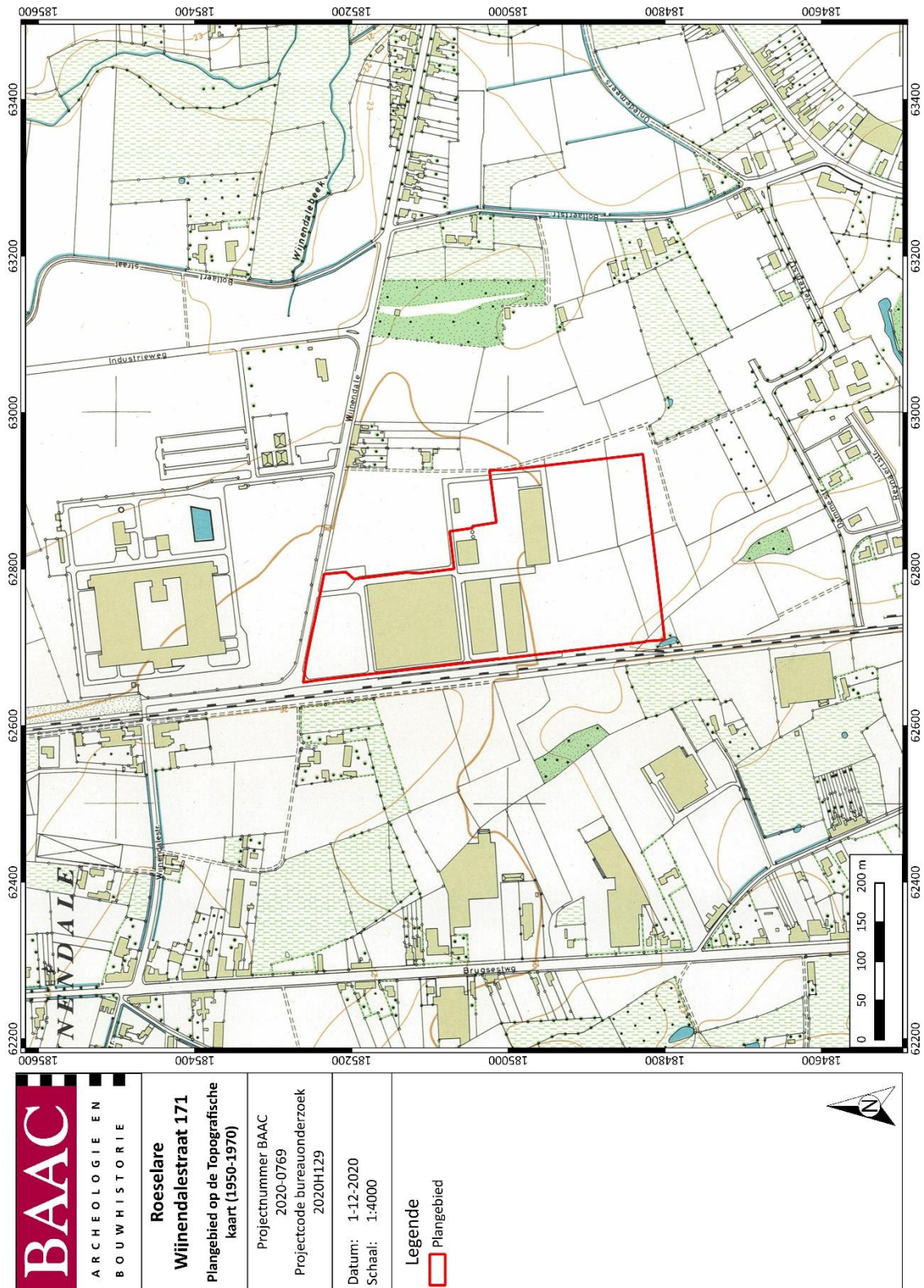
Plan 13: Plangebied op de Vandermaelenkaart²⁷ (analoog; 1:20.000; 01.12.2020)

²⁷ GEOPUNT 2020c

Plan 14: Plangebied op de Poppkaart²⁸ (analoog; 1:1.250-1:7.500; 01.12.2020)

²⁸ GEOPUNT 2020d

Plan 15: Plangebied op de Topografische kaart van het ministerie van openbare werken en wederopbouw (analoog; 1:5000; 01.12.2020)²⁹

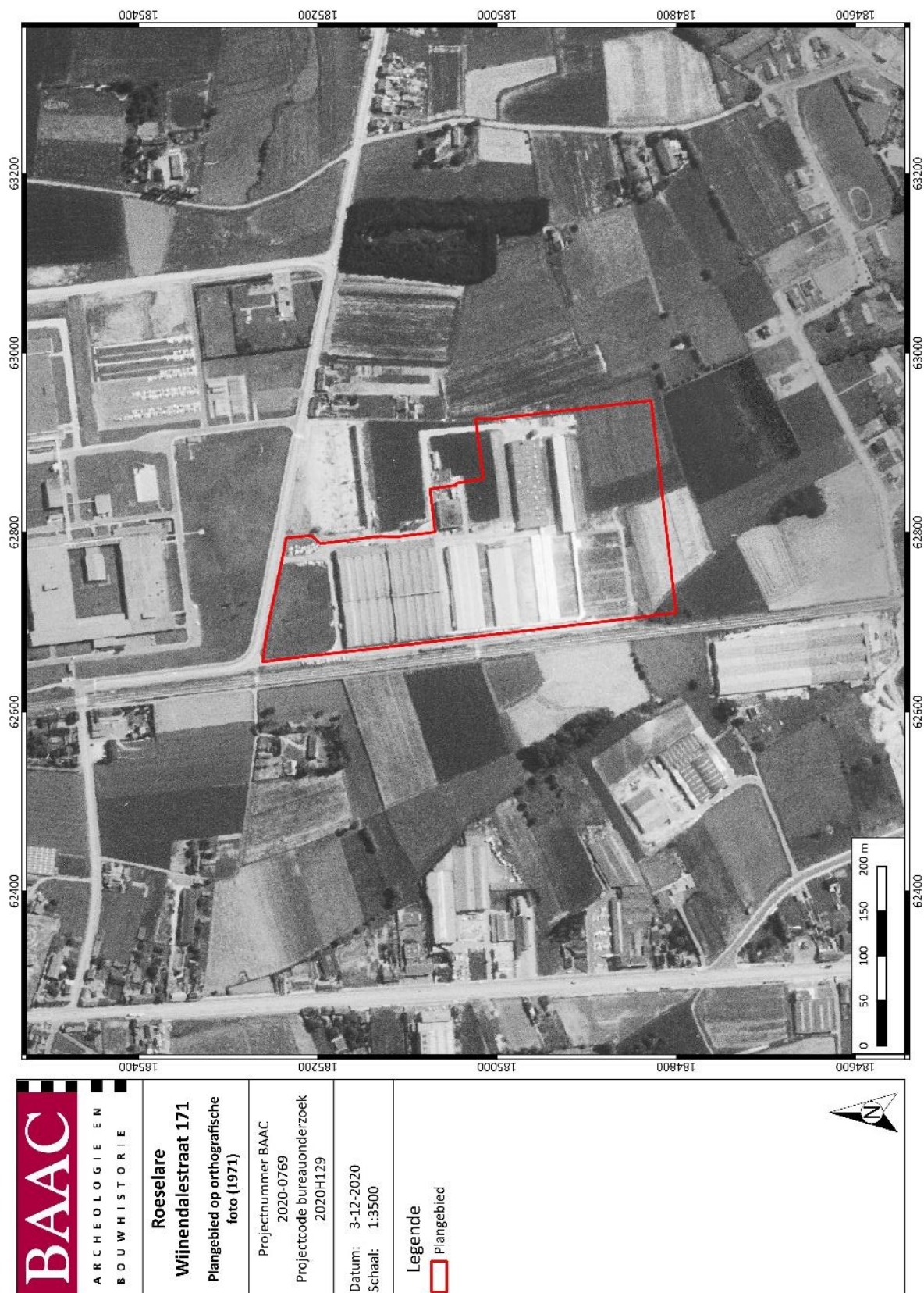
²⁹ GEOPUNT 2020e

2.2.4 Orthofotografische bronnen

Na het consulteren van enkele topografische kaarten en luchtfoto's werd vastgesteld dat het plangebied reeds in 1971 bebouwd is. Op de orthofoto uit 1971 (Plan 16) is te zien hoe het gebied ter hoogte van de geplande ingreep slechts gedeeltelijk bebouwd is. De aanzet van het gebouw in het tweede deel van de geplande ingreep lijkt wel al begonnen zijn. De rest van het plangebied dat reeds bebouwd is, is quasi ongewijzigd ten opzichte van de huidige situatie.

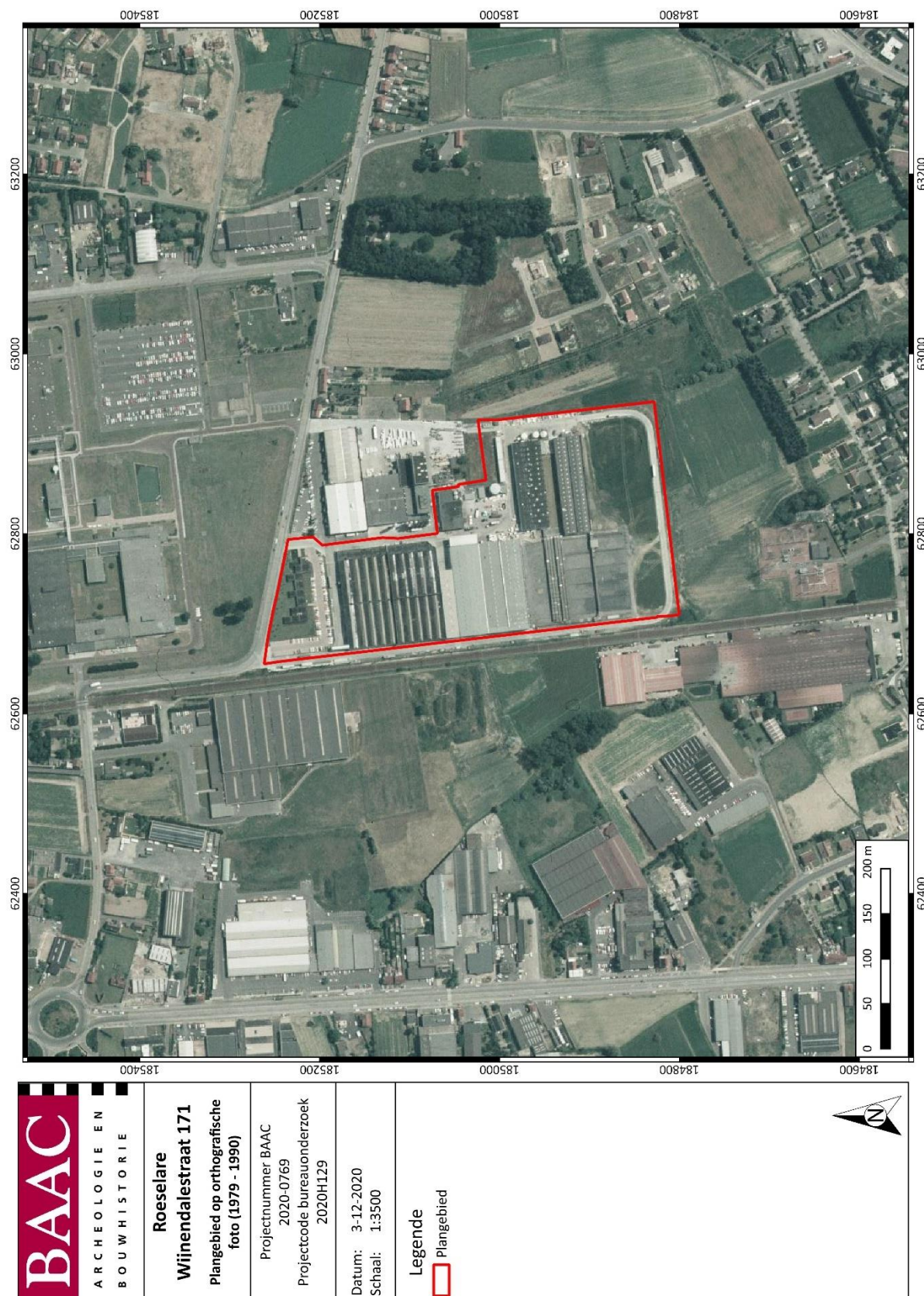
Op de eerstvolgende orthofoto, uit de periode tussen 1979 en 1990 (Plan 17) is het gebied van de geplande ingreep volgebouwd. Ook elders in het plangebied zijn wat gebouwen bijgekomen. De algemene plattegrond van de gebouwen is grotendeels identiek aan de huidige situatie.

Op de orthofoto's uit de periode tussen 2000 en 2003 (Plan 18) neemt de bebouwing op het plangebied de huidige vorm aan, waarna de situatie grotendeels ongewijzigd blijft tot vandaag. Op de meest recente orthofoto (Plan 19) is te zien hoe het plangebied een typisch industriële invulling heeft. Het grootste deel van het plangebied bestaat uit fabrieksgebouwen van het bedrijf Carpenter Belgium, de overige oppervlakte is ingevuld met verharding en parkeerplaatsen. Enkel in het noorden en het zuidoosten van het plangebied zijn kleine zones met groen te zien. De zone van de geplande ingreep is op de huidige situatie nog steeds bebouwd.

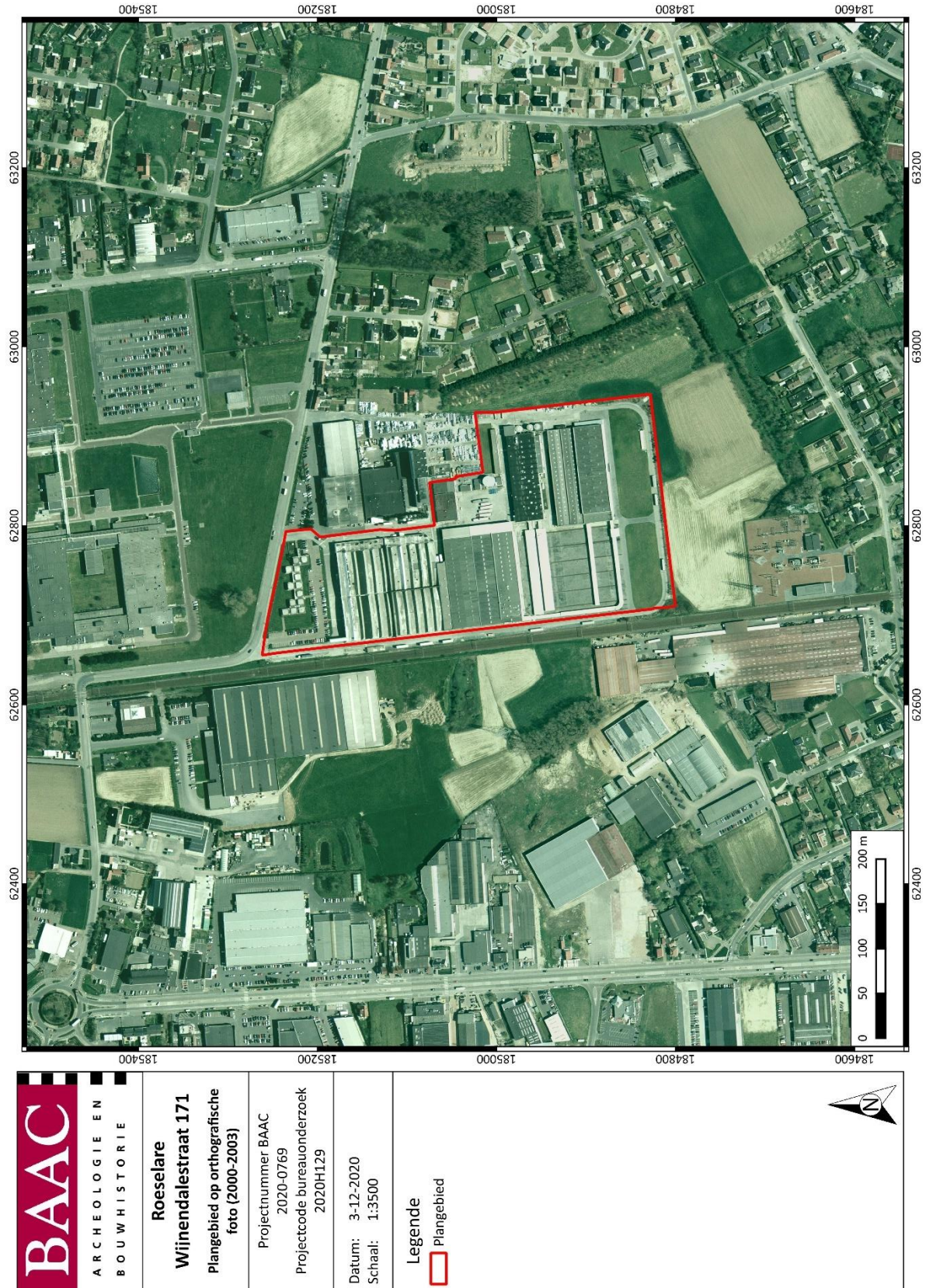
Plan 16: Plangebied op luchtfoto uit 1971³⁰ (analoog; 1:1; 03.12.2020)

³⁰ AGIV 2020c

Plan 17: Plangebied op luchtfoto uit 1979-1990³¹ (digitaal; 1:1; 03.12.2020)

³¹ AGIV 2020d

Plan 18: Plangebied op luchtfoto uit 2000-2003³² (digitaal; 1:1; 03.12.2020)

³² AGIV 2020f

Plan 19: Plangebied op meest recente luchtfoto³³ (digitaal; 1:1; 03.12.2020)

³³ AGIV 2020e

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Wijnendalestraat te Roeselare zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 20).³⁴ Rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 1):

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³⁵

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
158403	ROESELARE, HOOGLEDE / BOZ, METAALDETECTIE / SLAGVELD, SLAG BIJ HOOGLEDE / LODEN KOGELS / NIEUWE TIJD
73973	ROESELARE-BEVEREN: JONKERSSTRAAT I / KAARTSTUDIE / SITE MET WALGRACHT / LATE MIDDELEEUWEN
73970	ROESELARE-BEVEREN: BEVERSESTEENWEG I / KAARTSTUDIE / SITE MET WALGRACHT / VOLLE MIDDELEEUWEN
73971	ROESELARE-BEVEREN: SINT-ANNAGOED / KAARTSTUDIE / SITE MET WALGRACHT / LATE MIDDELEEUWEN
73972	ROESELARE-BEVEREN: TORNOOISTRAAIT / KAARTSTUDIE / SITE MET WALGRACHT / VOLLE MIDDELEEUWEN
73967	ROESELARE-BEVEREN: INDUSTRIEWEG 1 / KAARTSTUDIE / ALLEENSTAANDE SITE MET WALGRACHT / VOLLE MIDDELEEUWEN
73966	ROESELARE-BEVEREN: BRUGSESTEENWEG I / KAARTSTUDIE / SITE MET WALGRACHT / NIEUWE TIJD
215977	HOOGLEDE HONZEBROUCKSTRAAT / PROEFSLEUVEN / AARDEWERK MIDDEN-BRONSTIJD; LATE IJZERTIJD; HOUTSKOOLMEILERS ROMEINSE TIJD / PERCEELSGREPPELS, BOMKRATERS EN PROJECTIELEN NIEUWE TIJD
221142	ROESELARE GITSESTRAAT / PROEFSLEUVEN / HOUTSKOOLMEILERS ROMEINSE TIJD; GEBOUWPLATTEGROND, GREPPELS EN KUILEN VROEG-ROMEINS; GEBOUWPLATTEGROND VOLLE MIDDELEEUWEN; BOMKRATERS, SCHUTTERSPUT EN MUNITIE WOII NIEUWE TIJD

³⁴ CAI 2020

³⁵ CAI 2020

224547	ROESELARE HONZEBROEKSTRAAT / PROEFSLEUVEN / ÉÉN GRACHTTRACÉ, KUIL, HOUTSKOOLMEILERS, TWEE VAN HET TYPE GRUBENMEILER / METAALTIJDEN
218072	HOOGLEDE BRUGSESTEENWEG / VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM / TWEE GREPPELS / NIEUWE TIJD
212856	ROESELARE ONLEDEGOEDSTRAAT / PROEFSLEUVEN EN OPGRAVING / NEDERZETTINGSPOREN, BRANDRESTENGRAVEN; HOUTSKOOLMEILERS / ROMEINSE TIJD / GEBOUWPLATTEGROND / VOLLE MIDDELEEUWEN / BOMKRATERS; INSLAGPUTJES / NIEUWE TIJD
979427	ROESELARE ONLEDEGOEDSTRAAT / OPGRAVING / HOUTSKOOLMEILERS / LATE IJZERTIJD; VROEG ROMEINSE TIJD / AARDEWERK, VUURSTEENWERKTUIGEN/ NEOLITHICUM / NEDERZETTINGSPOREN GEBOUWPLATTEGRONDEN; CREMATIERESTENGRAVEN; HOUTSKOOLMEILERS; KUILEN ; POELLEN ; AARDENWERK; GLAS / ROMEINSE TIJD / GEBOUWPLATTEGRONDEN; SPIEKER ; AARDEWERK ; VOLLE MIDDELEEUWEN / BOM- EN INSLAGKRATERS / NIEUWE TIJD (WOI)
222448	ROESELARE ONLEDEBEEKSTRAAT, VENTWEG-ZUID / OPGRAVING / AARDEWERK ; BRANDRESTENGRAF; VLAKGRAVEN / MIDDEN-ROMEINSE TIJD

In de directe omgeving van het plangebied zijn verscheidene archeologische onderzoeken uitgevoerd. Quasi alle perioden zijn vertegenwoordigd, maar voornamelijk de perioden vanaf de metaaltijden.

Enkele vondsten zoals aardewerk en vuursteenwerktuigen uit het **Neolithicum** zijn aangetroffen tijdens de opgraving aan de Onledegoedstraat (CAI 979427).

Uit de **metaaltijden** zijn in de omgeving van het plangebied verschillende sporen gevonden, zoals houtskoolmeilers, kuilen en grachten. Tevens is aardewerk uit de metaaltijden aangetroffen bij archeologisch onderzoek in de buurt van het projectgebied.

In de omgeving zijn tamelijk veel resten uit de **Romeinse tijd** aangetroffen. Verscheidene houtskoolmeilers zijn gevonden in verschillende sites. Aan de Gitsestraat, op ongeveer 500 m van het plangebied, is een gebouwplattegrond, met greppels, kuilen en houtskoolmeilers gevonden (CAI 221142). Aan de Onledegoedstraat (CAI 212856 en 979427) is grootschalig onderzoek uitgevoerd waarbij Romeinse nederzettingen werden aangetroffen. Tevens werden er brandrestengraven, aardewerk en glas gevonden. Tevens zijn in de omgeving Romeinse vlakgraven aan het licht gekomen.

Door een aantal kaartstudies zijn meerdere sporen uit de **Middeleeuwen** geïdentificeerd, voornamelijk sites met een walgracht. Daarnaast zijn bij ingrepen in de bodem ook sporen uit deze periode gevonden. Aan de Gitsestraat (CAI 221142) is naast een gebouwplattegrond uit de Romeinse tijd ook een Middeleeuws gebouwplattegrond gevonden. Uit de volle middeleeuwen zijn aan de Onledegoedstraat (CAI 212856 en CAI 979427) aardewerk en gebouwplattegronden zoals een spieker aangetroffen.

Tevens zijn er vondsten aangetroffen uit de **Nieuwe Tijd**, deze omvatten voornamelijk oorlogssporen. Bij Hooglede (CAI 158403) zijn er loden kogels gevonden van de eerste coalitieoorlog. Aan de Gitsestraat (CAI 221142) zijn uit deze tijd perceelsgreppels gevonden maar ook bomkraters en projectielen uit de Eerste Wereldoorlog. Aan de Onledegoedstraat (CAI 212856 en CAI 979427) zijn tevens verschillende bomkraters en inslagputten uit de Eerste Wereldoorlog aangetroffen.

Plan 20: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³⁶ (digitaal; 1:1; 03.12.2020)³⁶ CAI 2020

Ander archeologisch onderzoek in de regio*Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio*

AN(BS)/N/EV ID	TOPONIEM	ONDERZOEK	ADVIES
AN ID13924	ROESELARE SLOOP FABRIEKSGEBOUW DAMMESTRAAT	BOZ/LB	GEEN VERVOLG
AN ID10879	ROESELARE ROTSESTRAAT 29	BOZ	GEEN VERVOLG
AN ID13187	ROESELARE VERKAVELING DAMMESTRAAT-WEST	BOZ	LB (EN WAT DAARUIT VOLGT/VAB/WAB/PS)
AN ID3109	ROESELARE VLAANDERENSTRAAT	BOZ	GEEN VERVOLG

Voor het plangebied zelf werden in het verleden nog geen (archeologie)nota's of eindverslagen opgemaakt. In de directe omgeving van het plangebied werd voor één onderzoekszone verder onderzoek uitgevoerd (Plan 20) binnen het kader van de huidige wetgeving. Voor het projectgebied, Roeselare, verkaveling Dammestraat-west, op ongeveer 100 m van het plangebied, werd in eerste instantie een bureauonderzoek uitgevoerd, vervolgens werden landschappelijke boringen geadviseerd.

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied pas in de loop van de 20ste eeuw is bebouwd. Enkel een klein deel van één gebouw bevond zich reeds in de 18e eeuw in het plangebied. Hoofdzakelijk omvatte het projectgebied landbouwgronden. Op de kaarten is te zien dat het plangebied en de onmiddellijke omgeving hoofdzakelijk uit landbouwgronden en bosgebied bestond met weinig bebouwing. In de loop van de 20ste eeuw is er bebouwing bij gekomen, zowel in het plangebied als in de directe omgeving. Op de orthofotografische bronnen is te zien dat reeds in de jaren '70 het plangebied bebouwd is en dat in de periode van 2000-2003 het plangebied en de omgeving zijn huidige vorm aanneemt.

2.3.2 Archeologische verwachting

In de volgende paragraaf worden de resultaten van het bureauonderzoek gesynthetiseerd tot een concrete archeologische verwachting voor het onderzoeksterrein. Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

Paleolandschappelijke ligging: Het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van het Lid van Kortemark dat deel uitmaakt van de Formatie van Tielt. Het landschap is licht golvend tot golvend en bestaat uit verschillende plateaus. Het projectgebied behoort tot het Leiebekken. De Mandel is de belangrijkste rivier in dit bekken en bevindt zich op ongeveer 1500 m van het plangebied. Op 610 m ten oosten van het projectgebied loopt de Onledebeek.

Bodem: Volgens de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als Pcc, Pdc, Sbc, PdP en Lpf(o). Deze bodems zijn alle vijf zandleembodems. Met als Pcc, Pdc en Lpf(o) de belangrijkste bodemtypes. Pcc is een vrij droge lichte zandleembodem, en hebben een homogeen humeuze Ap door cultuurname. Pdc zijn matig natte lichte zandleembodems met een humeuze bovengrond. Lpf(o) zijn zeer nat en hebben geen profiel. Deze bodems worden vaak overstroomd in de winter en blijven nat in de zomer.

Cartografische bronnen: Het plangebied is in een industriegebied gelegen. Het grenst aan de Wijnendalestraat in het noorden en aan de Regina Wautersweg en de spoorweg naar Kortrijk in het westen. Op de historische kaarten is te zien dat het plangebied voor lange tijd gebruikt is voor de landbouw. Pas in de 20e eeuw is het plangebied bebouwd. In de jaren 2000-2003 heeft het projectgebied zijn huidige inplanting gekregen.

CAI en ander archeologisch onderzoek: In de omgeving rondom het projectgebied zijn meerdere archeologische onderzoeken uitgevoerd. Bij één opgraving zijn enkele neolithische vondsten aangetroffen. Verder zijn er enkele sporen uit de metaaltijden gevonden. Daarnaast zijn er meerdere Romeinse nederzettingssporen en brandrestengraven gevonden. Tevens zijn er uit de middeleeuwen gebouwplattegronden en artefacten aangetroffen. Uit de nieuwe tijd zijn sporen uit de eerste coalitieoorlog gevonden, maar voornamelijk sporen, zoals bomkraters en munitie, behorende tot beide wereldoorlogen.

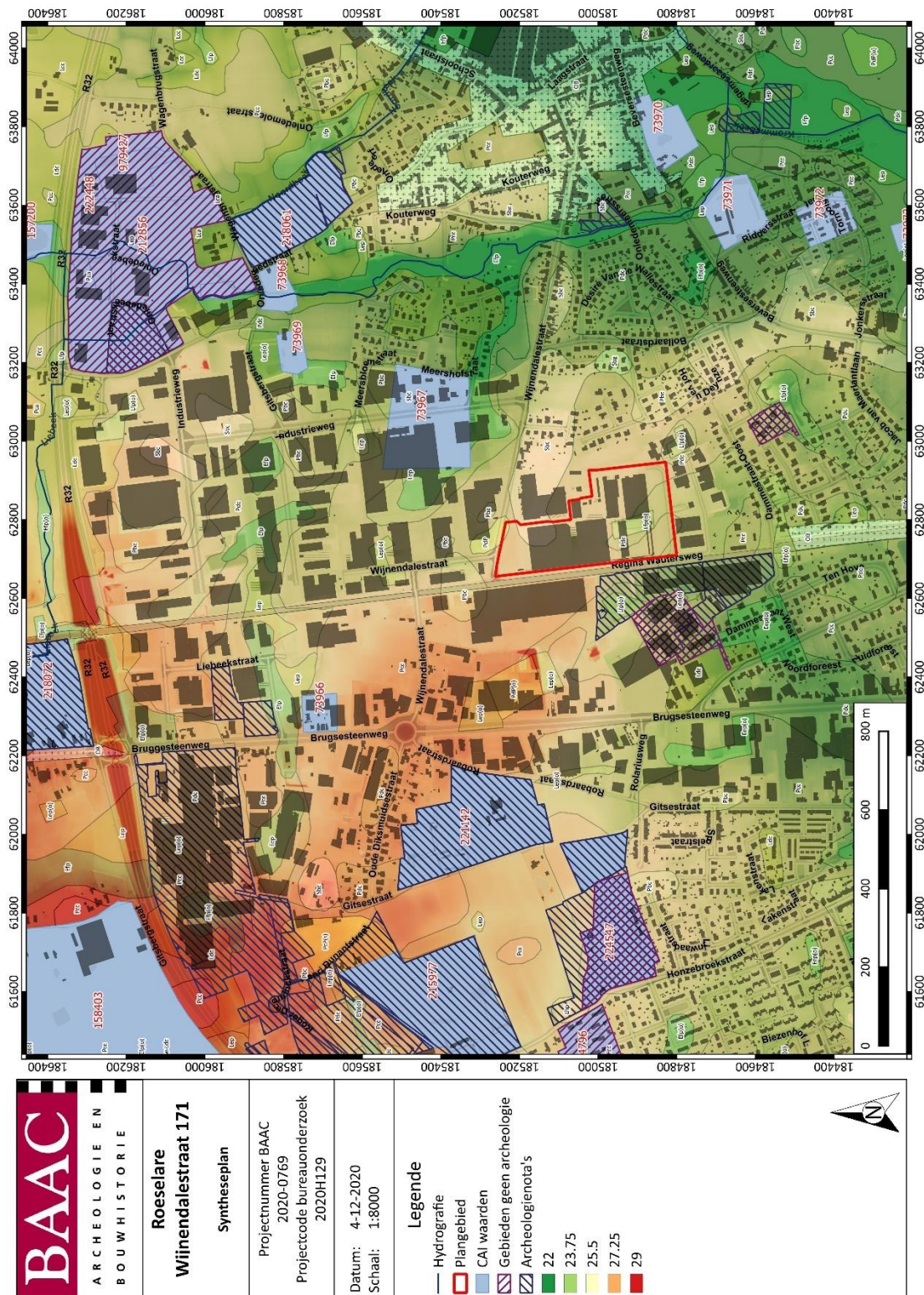
Gekende verstoring: Het plangebied raakte in de 20^e eeuw bebouwd met enkele loodsen. Vanaf de jaren '70 kreeg het terrein steeds meer een industriële inplanting. Het plangebied bestaat grotendeels uit fabrieksgebouwen en de overige oppervlakte is ingevuld met verharding en parkeerplaatsen.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Op basis van de gegevens verkregen door het

bureauonderzoek kan echter wel een archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld worden.

Concluderend kan gesteld worden dat er een archeologische verwachting is vanaf de steentijd. Voor steentijdsites is dit echter met een eerder lage verwachting, doordat de kans op het aantreffen van bewoningssporen uit de steentijd in situ vrij klein is door verstoringen uit jongere periodes en op basis van de landschapsgegevens. Voor de metaaltijden is er een middelhoge verwachting vanwege vondsten die in de directe omgeving zijn gevonden. Voor Romeinse en middeleeuwse sites is er een middelhoge tot hoge archeologische verwachting. Voor de nieuwe tijd is er een lage tot matige verwachting aangezien het plangebied in gebruik was als landbouwgrond, maar sporen uit de oorlog kunnen wel aangetroffen worden.

2.3.3 Syntheseplan

Plan 21: Syntheseplan, plan gebied op DHM, bodemkaart met CAI-waarden, GGA en archeologienota's (digitaal; 1:8000; 04.12.2020)

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Naast het inschatten van de archeologische verwachting, is het belangrijk om het potentieel op kennisvermeerdering van naderbij te bekijken. Dit wil zeggen dat geanalyseerd wordt in welke mate het uit te voeren onderzoek kan bijdragen tot concrete kenniswinst.

Indien er binnen het plangebied archeologische sporen of structuren aan het licht komen die dateren uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, middeleeuwen en nieuwe tijd kan dit een grote kennisvermeerdering betekenen. In de omgeving van het onderzoeksterrein zijn al dergelijke sporen aangetroffen. Voor de metaaltijden, Romeinse tijd en middeleeuwen en nieuwe tijd zullen de bekomen resultaten een aanvulling betekenen op de reeds vergaarde kennis uit deze periodes. Hierdoor is het potentieel op kennisvermeerdering groot.

Om het potentieel op kennisvermeerdering in te schatten, wordt gekeken naar de geplande werken. In het plangebied plant de initiatiefnemer een nieuwbouw van een magazijn met een wadi. Tevens wordt een nieuw rioleringsstelsel aangelegd. Rondom het magazijn komt een groenzone met verhardingen. Aan weerszijde van de wadi wordt een waterput aangelegd. Bijgevolg mag ervanuit gegaan worden dat een deel van het plangebied in enige mate verstoord zal worden.

Concluderend kunnen wij stellen dat er binnen het plangebied een zeker potentieel is op kennisvermeerdering. De geplande werken omvatten het zuidelijk deel van het plangebied en reiken over grote oppervlaktes tot grote diepte onder het maaiveld. Het huidige magazijn is in de jaren '70 tot stand gekomen, hoeveel impact het gebouw heeft gehad op de ondergrond is niet precies bekend. Daardoor is het mogelijk dat er nog archeologische waarden aanwezig zijn. Indien archeologische waarden aanwezig zijn, dan zullen deze verstoord worden door de geplande werken.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek⁶¹ is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is nuttig en noodzakelijk in de afgebakende zone voor vervolgonderzoek, zichtbaar op Plan 22.

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 3: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

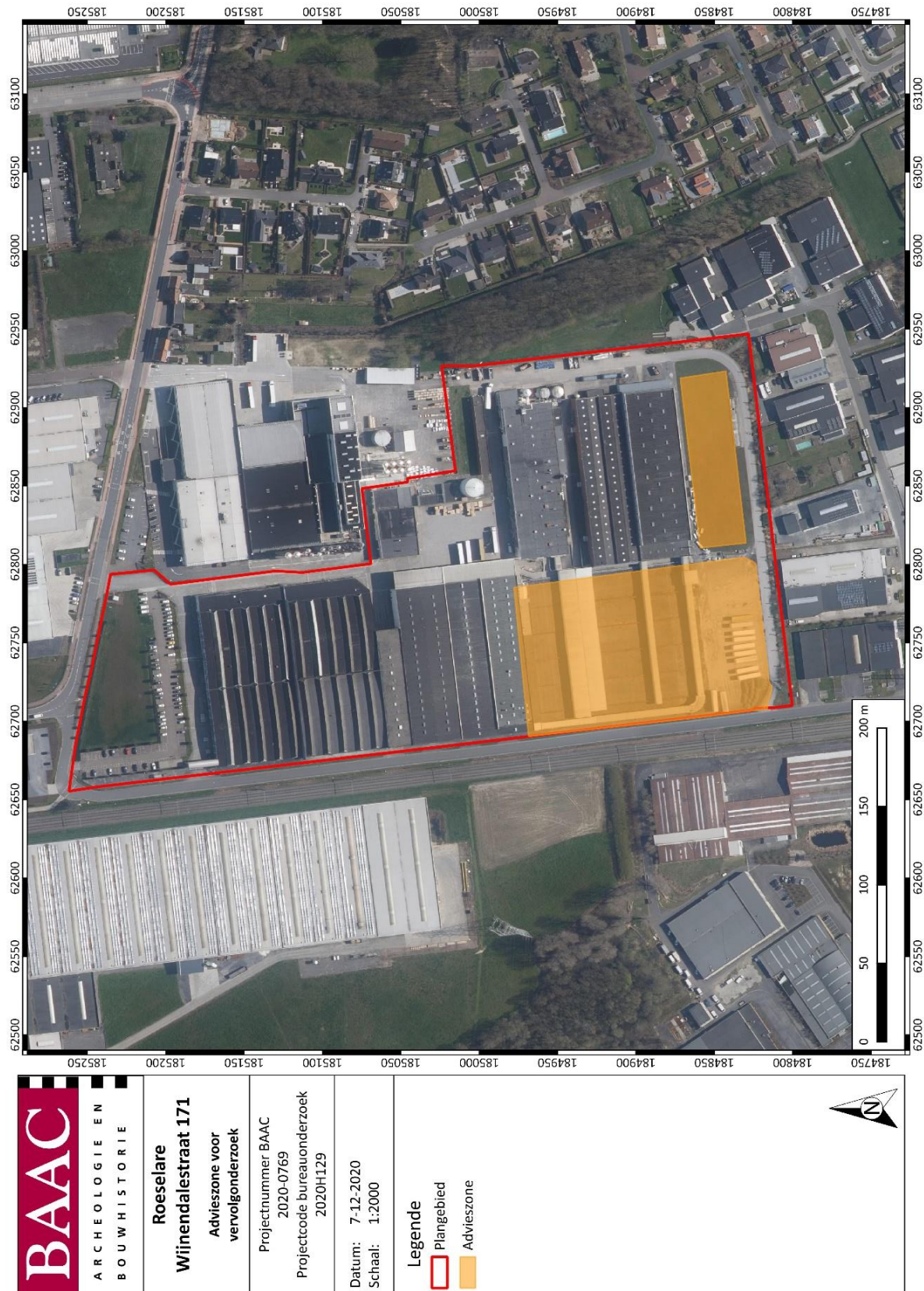
METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	JA	NEE	NEE	NEE	VERWACHTE SPOREN BESTAAN VOORNAMELIJK UIT GRONDSPOREN, BIJGEVOLG IS DEZE METHODE NIET NUTTIG OM TOE TE PASSEN

VELDKARTERING	NEE	NEE	NEE	NEE	DE STAAT VAN HET TERREIN LAAT GEEN VELDKARTERING TOE. DIT GEEFT GEEN INFO OVER DE AANWEZIGHEID VAN EEN MOGELIJK SITE, ENKEL OF ER MATERIAAL AANWEZIG IS UIT EEN BEPAALDE PERIODE.
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIENT TE GEBEUREN OM DE STAAT VAN DE BODEM NA TE GAAN EN OM TE BEPALEN WAAR HET ARCHEOLOGISCH NIVEAU ZICH BEVINDT
ARCHEOLOGISCH BOORONDERZOEK	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK. INDIEN GAAF BODEMPROFIEL DIENEN DEZE BORINGEN UITGEVOERD TE WORDEN OM HET STEENTIJD POTENTIEEL NA TE GAAN
PROEFPUTTEN-ONDERZOEK STEENTIJD	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN VOORGAANDE ARCHEOLOGISCHE BORINGEN
PROEFSLEUVEN/PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

In eerste instantie is een verder onderzoek door middel van een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk om het potentieel van het plangebied nauwkeuriger te bepalen. Indien na het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat de bodem intact is en de archeologische lagen zijn bepaald, komt het in aanmerking voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, namelijk archeologische boringen enerzijds en proefsleuvenonderzoek anderzijds. De archeologische boringen hebben als doel steentijdsites op te sporen terwijl proefsleuven eerder geschikt zijn om sporensites in kaart te brengen. Hoe dit in de praktijk omgezet wordt, wordt verder toegelicht in het bijhorende Programma van Maatregelen.

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Verder onderzoek in het plangebied moet enkel gebeuren in de zone waar de geplande werken van toepassing zijn (Plan 22). Dit betreft het zuidelijke gedeelte van het plangebied waar het nieuwe magazijn en wadi gaan komen. De onderzoekszone voor verder onderzoek is ca 16 172 m groot en afgeleid in oranje op onderstaand plan.

Plan 22: Plangebied met afbakening van de zone voor vervolgonderzoek³⁷ (digitaal; 1:1; 07.12.2020)

³⁷ AGIV 2020e

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen werd door BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met verder vooronderzoek in uitgesteld traject opgesteld. De initiatiefnemer plant binnen het plangebied een nieuwbouw van een nieuw magazijn, een wadi, een nieuw rioleringsstelsel, een groenzone en verhardingen. Het doel van deze archeologienota was het inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied en het opstellen van een programma van maatregelen voor een (eventueel) vervolgonderzoek. Gebaseerd op de resultaten van het uitgevoerde bureauonderzoek wordt in eerste instantie op het terrein verder archeologisch onderzoek zonder ingreep in de bodem aanbevolen.

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van de beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Op deze manier kon een inschatting worden gemaakt van het onderzoek potentieel van het plangebied. Aan de hand van bodem- en aardkundige gegevens kon een specifieke verwachting ten aangaan van de archeologische waarden op het terrein worden vastgesteld. Het bureauonderzoek toonde aan dat het plangebied waardevolle archeologische resten zou kunnen bevatten minstens vanaf de steentijd tot en met de nieuwe tijd.

Uit de resultaten van het bureauonderzoek bleek dat de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd een impact zullen hebben op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Hier is de kans dan ook zeer reëel dat archeologische sporen bewaard zijn gebleven die bovendien potentieel erg waardevol kunnen zijn en nieuwe inzichten kunnen bieden in oudere bewoningsfasen van het plangebied.

Bij deze archeologienota wordt in eerste instantie het advies tot een landschappelijk bodemonderzoek van het terrein gevolgd. Indien blijkt dat de bodem in de geselecteerde onderzoekszone nog intact is, dient verder onderzoek in de vorm van archeologische boringen en/of proefsleuven uitgevoerd te worden. Het vervolgtraject en de voorwaarden hierbij worden uitgeschreven in het bijhorende Programma van Maatregelen.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Inplantingsplan	10
Figuur 2: Doorsnede van het nieuwe magazijn	11
Figuur 3: Grondplan van de nieuwe wadi	11
Figuur 4: Hoogteverloop van het plangebied	18
Figuur 5: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	21

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 27.11.2020)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 27.11.2020)	3
Plan 3: Plangebied op orthofoto (digitaal; 1:1; 03.12.2020)	6
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto (digitaal; 1:1; 04.12.2020)	8
Plan 5: Plangebied met weergave van de geplande werken op orthofoto (digitaal; 1:1; 04.12.2020)	9
Plan 6: Plangebied op het DHM met waterwegen (digitaal; 1:1; 30.11.2020)	16
Plan 7: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 30.11.2020)	17
Plan 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 30.11.2020)	19
Plan 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 01.12.2020)	20
Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 01.12.2020)	23
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 01.12.2020)	27
Plan 12: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 01.12.2020)	28
Plan 13: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 01.12.2020)	29
Plan 14: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 01.12.2020)	30
Plan 15: Plangebied op de Topografische kaart van het ministerie van openbare werken en wederopbouw (analoog; 1:5000; 01.12.2020)	31
Plan 16: Plangebied op luchtfoto uit 1971 (analoog; 1:1; 03.12.2020)	33
Plan 17: Plangebied op luchtfoto uit 1979-1990 (digitaal; 1:1; 03.12.2020)	34
Plan 18: Plangebied op luchtfoto uit 2000-2003 (digitaal; 1:1; 03.12.2020)	35
Plan 19: Plangebied op meest recente luchtfoto (digitaal; 1:1; 03.12.2020)	36
Plan 20: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 03.12.2020)	39
Plan 21: Synthesepan, plan gebied op DHM, bodemkaart met CAI-waarden, GGA en archeologienota's (digitaal; 1:8000; 04.12.2020)	43
Plan 22: Plangebied met afbakening van de zone voor vervolgonderzoek (digitaal; 1:1; 07.12.2020)	46

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	37
Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio	40
Tabel 3: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	44

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGIV, 2020a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2020b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2020c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020f. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, zomeropnamen, kleur, 2000-2003, Vlaanderen.
- AGIV, 2020g. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- CAI, 2020. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- DOV VLAANDEREN, 2020a. Databank Ondergrond Vlaanderen. Available at: www.DOV.be.
- DOV VLAANDEREN, 2020b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020c. Databank Ondergrond Vlaanderen, neogeen/paleogeen (tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020d. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2020a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020b. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020d. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at:

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2020. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

6 Bijlagen

6.1 Inplantingsplan

6.2 Doorsnede magazijn

6.3 Doorsnede wadi